

# Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:  
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag  
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900  
door Kolonel  
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIE:  
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag  
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:  
Mr. K. FAUSER, Kisaran, Sumatra's Oostk. t. Z. v. Medan.

„Het Koloniaal belang is  
een algemeen  
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD  
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

## HOOGERE BURGERSCHOOL 5-JARIGEN CURSUS EN INSTITUUT „WULLINGS” VOORBEREIDINGSKLASSEN VOORSCHOTEN

In verband met Kon. Besl. van 13 Nov. 1923 wordt de afd. H.B.S. met Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE afd.:

### a. Wis- en Natuurkundige afdeling

met het tegenwoordige Eind-Examen H. B. S. 5-jarigen cursus (art. 57b).

### b. Litterair-Economische afdeling

met het Eind-Examen H. B. S. 5-jarigen cursus bedoeld onder e in Art. 1 Kon. Besl. 13 Nov. 1923

Kost- en Schoolgeld f 1800.—, f 2000.—. Tot heden slaagden 232 Candidaten voor Eindexamen H. B. S. 5-j c. In Juli 1924 slaagden 24 (van de 24) Candidaten voor Eindexamen H. B. S. 5-jarigen cursus. — Bij de instelling van het School-Examen werd het Instituut WULLINGS in 1921 aangewezen als een H. B. S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

Voorschoten, Juni 1925.

De Directeur H. WULLINGS

HOUD: Comité Pa van der Steur. — Nationalisme en Vaderlandsliefde. — Reisbrieven van den Heer F. Tillema. — De Volkenbondconferentie voor Internationalen handel in wapenen. — Reisdrukken. — Van Week tot Week. — Persoverzicht de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Eur. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Suriname. — Paraçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 29 Juli tot 5 Augustus.

### Comité Pa van der Steur.

Ontvangen gelden van 27 Juli tot 1 Aug.:  
van B. J. K. f 10.—; M. v. M. Br. f 10.—; Dr. C. F. f 6.—; G. H. V. f 2.50; P. J. D. Montreux f 2.50; door t. k. v. d. Hr. B. A. te Maarssen van Ds. te Z. f 1.—; H. te B. f 0.60; Zuster Z. te S. f 8.—; H. S. te D. f 0.60; C. N. B. te G. f 1.—; een huis te S. 6 x f 0.60; H. M. S. te B. f 6.—; H. D. Z. f 3.— en D. A. te M. f 1.—  
Vorige opgave (K. W. van 30 Juli No. 31) f 75.27, totaal f 9031.07.  
Het dank van het Comité.

### Nationalisme en Vaderlandsliefde<sup>1)</sup> door NOTO SOEROTO.

...Alsof deze Hollandsch dichtende poëet wat voor het Indonesische volk te beteekenen schrijft de *Indonesia Merdeka*, het orgaan der revolutionaire nationalist. Inderdaad heb de dichter rechtstreeks voor mijn volk niet veel beteekenen, omdat het de roeping van den lyri- dichter slechts is te getuigen van de roerse- van zijn eigen ziel. In hoeverre deze getuigenis- invloed kunnen uitoefenen op het oordeel der den omtrent het volk, waaruit de dichter ont- is, vormt een vraag van secundair belang want hier niet ter sprake.

Ondervolgende bijdrage is de eerste eener reeks bewijzen, welke t.z.t. zullen verschijnen in het schrift „Oedaya”, onder hoofdredactie van R. Soeroto.  
Hoofdstrekking dezer artikelen: door wederzijd- waardeering en wederzijdsch begripen mede te tot verbroedering van Oost en West, ligt zóó men op den door onze vereeniging gevolgd dat de Redactie van het Kol. Weekbl. meende een werk te verrichten met den heer Noto Soeroto gelegenheid te openen zijn mooie en goedbedoelde beelden in ruimen kring bekendheid te geven,

## Brandstoffenhandel Fa. J. H. KRUL Jr.

Overveen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012  
PRIMA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN  
Beste adres v. Centrale Verwarming

### ACCOUNTANTSKANTOOR E. D. VAN LINGE Rzn.

### Afd. BELASTINGZAKEN

onder leiding van E. W. A. SNOEK  
Oud-Inspecteur der Dir. Bel.

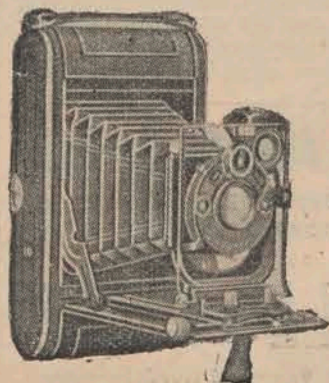
D.n Haag, Wilhelminastraat 80-82, Telefoon 70922

Adviezen, Aangiften, Reclames, Verzoeken om Ontheffing

Administratie van Vermogens

## R. A. LAPPÖHN

Photographie- Artikelen



's-GRAVENHAGE

Heerengracht 3,  
Telefoon 10639

Passage 43  
Telefoon 16462

SCHEVENINGEN

Palacestraat 8

## NASPEURING

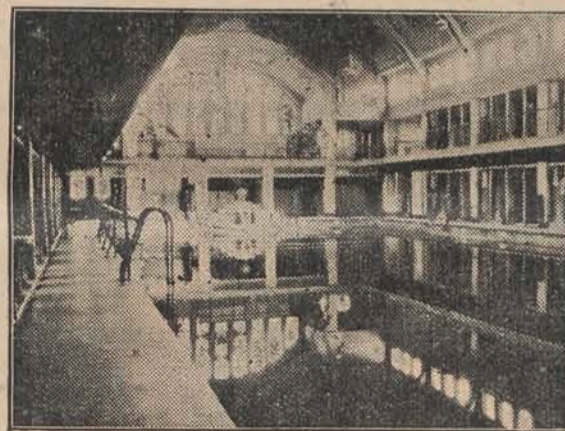
op elk gebied, door bekwame RECHERCHEURS in binnen- en buitenland, speciaal tot het verkrijgen van bewijs voor echtscheiding. DISCRETIE VERZEKERD.

## HOOFDBUREAU

VLEERSTRAAT 2 'S-GRAVENHAGE  
TELEPHOON 10764 — 32133 — 72247  
DAG EN NACHT GEOPEND

## Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868  
Weimarstraat 63, Den Haag.  
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijn 8, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.



Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

### ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.



**VAN GULIK's Wijnhandel**  
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523  
 's-Gravenhage  
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac  
 enz., van eerste klasse huizen

**N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJN  
 BRANDSTOFFENHANDEL**

DENNEWEG 67a TELEFOON  
 DEN HAAG 14427



Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op **14427**.

**De Amateur** TELEFOON  
 FOTO HANDEL **30098**  
 GOUDSBLOEMLAAN 136  
 DEN HAAG

**NEBO**  
 beteekent voor den Amateur

Bij de NEBO-methode zijn alle bezwaren die de oude methoden van behandeling, filmpack en ontwikkeling aankleefden, schitterend ondervangen. Bij NEBO-gebruik kunt U het zonder donkere kamer stellen. Ook de ontwikkeling. Deze kan in het volle zonlicht geschieden.

**A. SCHRÖDER & CO**  
 GROENMARKT 25, 26, 28  
 'S-GRAVENHAGE

GROOTST GESORTEERD MAGAZIJN  
 in  
**LAK-MEUBELN**



voor  
**SLAAP-KAMER**  
 en  
**KINDER-KAMER**

Wit-Lak  
**TOILETTE**  
 (ruim 20 Modellen)

**BRIEVEN** en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

**W. VAN HEUSDEN - DEN HAAG**  
 Pr. Mauritsplein 4 COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN Teleph. 51243  
 Assuranties - Administraties - Bewaargevingen - Incasso's  
 Uitvoering te 's-Gravenhage, Amsterdam en Batavia

Ook als Indonesiër beeld ik mij niet in de wijsheid in pacht te hebben en een onfeilbare gids voor de massa te zijn. Deze streeling van het zelfgevoel, deze eer van uiterlijke leiderschap over het volk, gun ik van harte aan de „nationalisten”, die begiftigd schijnen te zijn met een groote mate van verantwoordelijkheidsgevoel en het gewicht van hun verplichtingen ten volle schijnen te beseffen!

Nederig wil ik bekennen, dat ik eigenlijk danig verlegen zou zitten met den eere-titel van „nationalist”, zoolang de menschen er nog niet met elkander over eens zijn, wat in het wezen der zaak met „nationalisme” wordt bedoeld.

„Hebben wij in één onzer inheemsche talen een equivalent voor dit begrip? zoo vraag ik den nationalist, die mij om mijn Hollandsche verzen hoonen en van wie dus verondersteld mag worden, dat zij onze inheemsche talen cultiveeren. Ik kon niet verder komen dan tot paraphasen, waarin het Javaansche *katresnan* en het Maleische *ketjintaän* voorkomen. Beide woorden beteekenen echter „liefde”. Ik kwam dus tot de ontdekking, dat ik het begrip „vaderlandsliefde” vertaalde en niet het aan de Indonesische ziel abstracte begrip „nationalisme”.

En dit is mij ten slotte duidelijk geworden: ik ben opgegroeid in een gezin, waar liefde werd gevoeld voor het volk en voor den geboortegrond. Die liefde had iets reëls, want zij beperkte zich tot het familiegebied en zijn bevolking. Ik behoef nu deze liefde, welke ik van mijne omgeving voor het verdere leven heb mede gekregen, slechts uit te strekken tot meerdere groepen en tot grootere gebieden om die liefde te doen groeien tot het schoone gevoel van vaderlandsliefde. Dit is dus een levend gevoel, hetgeen ook blijkt uit de vertolkingsmogelijkheid in de eigen taal. Het is een levend begrip.

Maar nu nationalisme! De zich noemende nationalist verwachten den zegen van den hemel te zien nederdalen in den vorm van het nationalisme, zooals zij dit van de Westelingen hebben leeren waardeeren. Maar dit is in zijn zichtbare uitingen een onding, neen, een vloek zelfs! In de eerste plaats is het schermen met abstracte begrippen negatief en imprudentief; het staat wel heel knap en heel kranig, maar het volk wordt er niet mede gebaat. Maar bovendien is een volk, dat aangegrepen is door den hartstocht van het nationalisme, gevaarlijk voor zichzelf en voor anderen. Al het leed en al de verbittering, welke de bewust geworden Indonesiërs in zich dragen, dit alles is het gevolg van het Westersch nationalisme, dat als de koorts van een vreeselijke ziekte den sluimer van het Oosten is komen verstoren. En moeten wij, indien wij ons land en ons volk werkelijk liefhebben, deze kwaal der menschheid in het hart van die ons lief zijn overplanten en hun leven vergiften?

Onder den geesl van het nationalisme van het Westen lijden de volken van het Oosten, maar tegelijkertijd lijdt onder dienzelfden geesl ook de geest van datzelfde Westen, wiens bijdrage tot den opgang der menschheid eerbied en bewondering afdwingt. Want hoe openbaart zich het begrip natie in het Westen? Zij is een mechanische organisatie, zonder ziel en zonder gevoel; zij is gericht op accumulatie van macht en is zelf een machtig raderwerk, waar het geestelijk en zedelijk individu slechts een klein radertje van uitmaakt. De meest achtenswaardige mensch wordt een leugenaar zonder blikken of blozen, zoodra hij zich een deel voelt van de natie en haar belang zulks eischt; de zachtzinnigste persoon vermoordt, zij het met bloedend hart, zijn medemensch, als het er op aankomt den honger der natie te stillen. Dit is de tragedie van de vernedering van den Westerschen geest onder de tyrannie van het gemechaniseerde intellect en onder de vraatzucht van het materiele leven.

Immers, in een tijdperk, waar de verhevenheid van den geest boven de stof geen algemeene erkenning vindt, waar macht, weelde en zelfverheerlijking als de meest begeerenswaarde goederen gelden, neemt het nationalisme een afschuwelijk aanzicht aan.

Economische noodzaak, welke Westsche volkeren ertoe gedreven heeft vreemde landen en vreemde landen aan zich dienstbaar te maken — hetgeen wij tot op zekere hoogte kunnen vaarden als een natuurverschijnsel, dat plaats buiten recht en onrecht om — is dan geen zaak meer, maar ontardt in een passievolle mededoogen, opgezweept door de steeds eischende tyrannieke godheid, die de natie is.

Dan komt een tijd, dat het geweten van het volk begint te spreken in de denkbeelden van de sterke geesten onder hen. Die denkbeelden den weerklink in de bewustwording van de riek veel grootere volken, die zich niet tot hebben georganiseerd. Eigen geweten — het sche element in de politiek — en het groeiend zet van de millioenen van de lijdende partij een rem aan de wieling der begeerten, aan drang tot usurpatie.

Zoo zie ik het onheil, dat door het „nationalisme” over de wereld is gebracht en de gevolgen dien vloek hebben de gekleurde rassen aan den gevoeld. Vandaar het onbehagen met ons leven, dat bij velen zich in haatgevoelens uit. Maar wijzelen in ons volk trachten aan te kweken zelfde nationalisme, waar wij mede onder dan streven wij eigenlijk naar een herhaling een barbaarsch tijdperk in het Westen, of naar een stap terug op den ontwikkelingsgang menschheid. Kan dit in waarheid onze bedoeling zijn?

Wanneer wij de maatstaf der eeuwen aan den dan zien wij, dat den volkeren, die zich door tieke organisatie tot naties hebben gevormd lang leven is beschoren. Het karakter van lisme is exclusief en begeerig, zijn levensfunct dooddelijk voor anderen, zijn uiting is praten verblindend, zijn leven is machtswellust en verheerlijking. Zijn kreet is „wrong or right country”. Maar zijn innerlijk is arm en zijn verschrompeld en als ouderdom het lichaam sloopen, blijft slechts over het bedroevend der seniliteit.

De volken, die het meest hebben gestreefd de grootheid en den groei der ziel, die het hebben getracht hun maatschappelijk leven te dringen van het ideaal van zelfbepaling en opoffering, de Indiërs en Chineezers, zijn leven, schoon hun beschavingen zijn afgestorven. Maar deze hebben zaden afgeworpen, die op den tijd wachten om te ontkiemen en weder te bloeien in nieuwe schoonheid. Wijsheid en schoonheid zijn nog altijd uit het Oosten gekomen.

Liefde voor het vaderland, gelijk alle usurpeert niet, maar brengt offers, duidt en verheugt zich in de vreugde van de geliefden. basis is van maatschappelijke aard. Haar streven eensdeels naar de regeling van onze tochten en begeerten voor de ontwikkeling van harmonisch leven van het geheel, anderdeels zij gericht naar hulpbetoon aan anderen bij kweken van verdraagzaamheid, vriendschap, de verstandhouding, van liefde tot zijn naasten.

Ter wille van Liefde voor volk en land wij onze vrijheid zoeken in de vrijmaking van geest uit de duisternis van onkunde en uit tenen van vooroordeel en zelfzucht; onze krachten moeten wij aanwenden in den productieven van hoofd en hart en hand; onze macht hebben te ontplooiën in de denkkraft van onzen ons nationalisme zij de opbloei van de school van onze volksziel. Dat zijn de lampen, die van de geliefde, als het wijdingsuur daar den dienst der Humaniteit.

**VERLOFGANGERS!**  
 Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw Wasch- en Strijkgoed behandelen bij de  
**Stoomwasscherij DE KRUYFF,**  
 NOORDERBEEKSTRAAT 82 — TELEF. 36207  
 Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

**WEEFSCHOOL „SMEDA”**  
 MARGARETHA VERWEIJ  
 AMSTERDAM DEN HAAG BLARICUM  
 Handweefwerk Egyptisch vlechten  
 Raffia werk  
 LESSEN EN CURSUSSEN



# F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Dunoora”

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

## Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

Celebes.

Van de Paloe-vlakte.

(Vervolg).

Bij uitzondering wat statistiek.

Het bevolkingsvraagstuk wordt in het Paloesche vermoedelijk beïnvloed door een op het matriar-  
taal gelijkend familiebezit. Houdt een vrouw niet  
van een man, dan wenschte ze geen kinderen van  
haar te hebben. Ze pleegt abortus. Ze kan dan de poesaka  
verdeeld in haar bezit houden. Om de poesaka te  
vermeerderen, trouwen vele jonge vrouwen  
weduwnaars. Mijn zegsman was van meening,  
dat abortus provocatus veel voorkwam. Zekerheid  
over zake heel moeilijk te verkrijgen.  
Men ziet hoe samengesteld het vraagstuk der  
vermeerdering is.  
De lezer, die mijn reiservaringen heeft gevolgd,  
hebben opgemerkt, dat ik bijna nooit cijfers  
primò niet, omdat alle cijfermateriaal onbe-  
waaarbaar is en secundo niet, omdat cijfers voor  
die nog geen belang stelt in het groote vraag-  
stuk, het tegendeel van belangstelling opwekken.  
Maar ik kan het thans niet heelemaal zonder  
aan. Dit ter verontschuldiging voor een kleine uit-  
wijking op statistisch gebied.  
De bevolking in het gebied, dat ik bezocht, wordt  
volgt opgegeven.

Landschap.	mannen	vrouwen	jongens beneden 16 jaar	meisjes beneden 16 jaar
Biomawe	6726	6188	2780	2520
Palawie	2727	2818	1286	1136
Biomawe	3135	2936	1863	1791
Palawie	2394	2430	1422	1277
	14982	14372	7351	6724
	29354		14075	

deze „statistiek” blijkt, dat er tweemaal meer  
kinderen zijn dan kinderen! Om te blijven be-  
houden zouden die cijfers minstens gelijk moeten  
zijn. Zijn ze juist, dan sterft de bevolking er met  
schreden uit!

vermoed echter... dat ze onjuist zijn.  
Mijn „materiaal” blijkt verder, dat er in 1920  
vervoerd werden 57.502 liter petroleum. Dat komt  
met een gebruik van plm. 1 liter per hoofd  
per jaar. Zeep werd er in 1920 geïmporteerd  
voor f 4165. Per hoofd is dit een bedrag van 8 cent  
per jaar. Uit beide cijfers blijkt duidelijk op welk  
lagen cultureelen trap de menschen er nog  
zijn.  
Er is evenwel vooruitgang: de import van  
petroleum steeg van 1917 tot 1920 van 28.114 liter  
tot 57.502, die van zeep van f 436 tot f 4165.

van groote beteekenis voor het bevolkingsvraag-  
stuk is de voeding. De streek levert meer rijst op  
ze verbruikt. Paloe exporteert jaarlijks 7000  
pikol aan Donggala, terwijl die streek in 1916  
8000 doll. pikol invoerde.

De cijfers bewijzen natuurlijk niet, dat de be-  
volking zelf voldoende rijst gebruikt, maar wijzen  
wel op, dat ze voldoende gebruiken kan  
dit zeer goede voedingsmiddel. Dierlijk eiwit  
de bevolking door het eten van visch. De  
streek is van beteekenis, zoo zelfs, dat er te Pa-  
looe in 1918 een aparte vischparas werd opgericht.  
Lindo-meer wordt zooveel visch gevangen,  
dat het wordt uitgevoerd naar de vlakte. Dier-  
lijk eiwit van karbouwen of koeien schijnt de be-  
volking niet te gebruiken. De karbouwen worden  
voornamelijk om de sawahs te bewerken. Men laat ze  
in een keer of drie doorheen loopen. Dan is de sa-  
wahs geploegd. In de vlakte heeft men veel hinder  
aan besmettelijke veeziekten onder de karbouwen.  
Men heeft er minder hinder van en komen  
de veeziekten en klauwzeer meestal te boven.  
Men heeft nog te kampen met verkeersmoeij-  
kheid. Zoo komen er in de bosschen veel dammar

en rollan voor, geschikt voor uitvoer. Maar het  
transport naar de kust is te kostbaar, zoodat er  
weinig van wordt uitgevoerd. Als ik nu nog ver-  
meld, dat de inkomsten der pasars van 1916 tot  
1920 gestegen zijn van f 1457 tot f 5059 (voor een  
deel te danken aan betere contròle) en dat het aan-  
tal vruchtdragende klapperboomen geschat wordt  
op plm. 170.000, dat er in Dolo en omgeving min-  
stens 1000 bahoe sawah braak liggen, tengevolge  
van de ontbossing, vóór het bestuur daar zijn in-  
vloed kon laten gelden, heb ik genoeg cijfers ver-  
meld, om te laten zien, dat landbouw, visscherij,  
handel en verkeer van groote beteekenis zijn voor  
de welvaart van de streek. Op de keerzijde er van,  
het gevaar, dat er voor een bevolking mee gepaard  
gaat, heb ik al herhaaldelijk gezegd. Verderop zal  
ik gelegenheid hebben, er weer opmerkzaamheid  
voor te vragen.

De gezondheidstoestand in het Paloesche.

Ik kom nu tot den gezondheidstoestand der be-  
volking. Positief weten bestaat niet. Daartoe mist  
men de gegevens. 't Blijft vermoeden. Maar die ver-  
moedens zijn ernstig genoeg om te voelen, dat er  
heel wat aan ontbreekt.

Allereerst een opmerking over het woningvraag-  
stuk. In het Paloesche vormt een kampong meestal  
geen aaneengesloten geheel, doch hij heeft verschil-  
lende z.g. boja's onder zich. Deze boja's zou men  
kunnen vergelijken met gehuchten in Holland, die  
geen zelfstandig gemeentebestuur hebben, maar  
tot grotere gemeenten behooren. Ze ontstaan  
zoo: in het sawahhuisje, bestemd om den oogst te  
bewaken, gaat men om een of andere reden wo-  
nen. Men plant er pisang en legt er een tuintje bij  
aan. Later poot men ook klappers en verbetert het  
primitieve huisje zóó, dat het een geschikte woon-  
gelegenheid is. Het gevolg er van is, dat beste stuk-  
ken sawahterrein soms herschapen worden in pi-  
sang- en klappertuin.

Dit kwaad wordt door het Bestuur tegengegaan.  
Op woninggebied trof ik te Paloe nog een eigen-  
aardigheid aan. De Genie bouwde er een nieuw  
kampement. Het werk lag stil, toen ik er was. Dit  
kwam, doordat het geld, dat er dit jaar voor was  
toegestaan, verwerkt was. Het toegestane bedrag  
loopt over drie begrotingsjaren. Er moet dus drie  
jaar over worden gewerkt. Dit verdeelen over drie  
jaar in een afgelegen plaats als Paloe, waar geen  
toekangs zijn, is een uiterst kostbare manier van  
bouwen. Het is natuurlijk ook niet in het belang  
van de gebouwen zelf, als ze na groote tusschen-  
poozen blootgesteld zijn aan de invloeden van re-  
gen, wind en zon. Vroeger, vertelde men mij, had  
men een „potje”, waaruit men kon putten, als het  
toegestane bedrag was verbruikt. Op die manier  
kon men het volgende begrotingsjaar halen.  
Thans, met de meerdere en betere contròle op de  
gestes van de Genie, is 't uit. Ik hoorde nog, dat het  
zeker zou worden toegestaan om door te werken,  
als een daartoe ter juister plaatse gedaan voorstel  
werd ingediend. Animositeit ergens, ik weet niet  
waar, schijnt de oorzaak te zijn, dat men 't heeft na-  
gelaten. En zoo draagt „het land” de schade. 't Is  
fraai!

De ziekte, die in veel streken tal van menschen  
tot invaliden maakt, de framboesia, komt ook hier  
veel voor. In 1922 zijn er 232 injecties gegeven, in  
1923 bedroeg dit getal 2003. Men ziet hoe groot de  
teeneming is! Over de economische beteekenis van  
framboesiabestrijding zal ik verderop iets zeggen.

Wat de betaling voor deze injecties betreft, deze  
is als volgt:

belasting minder dan f 4.60 per jaar gratis
„ f 4.60 tot „ 6.40 „ „ f 0.40
„ „ 6.40 „ „ 10.— „ „ „ 1.—
„ „ 10.— en meer „ „ „ 1.50

Naast framboesia komt veel schurft en cascada.  
Eigenlijk gezegd heeft zoowat iedereen schurft. De  
bevolking staat nog op zoo lagen trap, dat ze 't niet

## MELKINRICHTING DER VEREENIGDE — ZUIVELBEREIDERS —

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**  
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**  
**producten.** Probeert U eens onze  
**Prima Roomboter**, de kwaliteit  
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch  
aan huis bezorgd.

## Kweekerij STUIJVESANT

TEL. 70747 DEN HAAG TEL. 70747

Tuinaanleg - Leveranties  
Benodigdheden - Teekeningen  
Begrotingen kosteloos

PLANTEN, ENZ. TE BEZICHTIGEN OP DE  
KWEKERIJ STUIJVESANTSTRAAT No. 100

Firma JANUS & Co.

## Maison ELEGANTE

Dameskleeding



CHIQUE Coupe  
APARTE Modellen  
NOUVEAUTÉ's  
voor de billijkste  
prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

Laat U  
voordeelig installeeren

door

P. B. v. MOORSEL & C<sup>o</sup>

Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5  
TELEFOON 12898

BEDDEGOED

Gegarandeerd zuivere vulling

Ruime keuze

KARPETTEN

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S  
v.h. Gebr. LEVIJ

Marktstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

WES- EN KINDERCONFECTIE  
MODE-ARTIKELN - LINGERIE  
SETTEN  
HOEDEN, enz.





MAISON  
**DROUOT**  
Fred. Hendrikl. 85  
Telefoon 52379  
DEN HAAG

**Woning-  
Inrichting**

Beleefd noodigen  
wij U uit tot een  
bezoek aan onze  
Magazijnen  
en Modelkamers

**RIJSWIJK (Z.-H.)**

**Te koop HOEK-HEERENHUIS** op  
eersten stand, met grooten Tuin. Door  
zonnige ligging zeer geschikt voor repatri-  
erenden. Koopprijs **f 20.000.-**.  
Event. **gemeub.** of **ongemeub. te huur.**  
Te bevragen: Geestbrugweg 37, Rijswijk.

**Maison H. SIMONS**  
**'s-Gravenhage.**

**MANTELHUIS**  
HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

**JAPONNENHUIS**  
NOORDEINDE 17a

**Uitsluitend betere Confectie**  
**Voordeelige prijzen!**

**N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau**  
**„NABA”**

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

*Het goedkoopste adres voor*  
**Complete Meubileeringen**

**In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen**

*Verzendingen door geheel Neaerlana,*  
*Oost- en West-Indië*

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

**E. J. VAN WESSEL**  
FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70



**VLEESCHHOUWERIJ**

**RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH**

**FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN  
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT  
INLANDSCH VLEESCH**

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.  
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.  
Prompte en vlugge bediening.

**TELEF. 53634 (3 lijnen) - DEN HAAG.**

Official **Ford** Dealer  
THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „Hamim”, H. Wegerif** Den Haag, Tel. 34215  
**Service - Automobielen-Onderdeelen**

noodig vindt er zich voor onder behandeling te stellen!

Leptra komt veel voor. In de buurt van Paloe, te Watoesampoe, heeft men een leproserie. Ze kost het landschap ± f 10.000 per jaar. Er zijn ± 120 lijders. De stakkers wonen er in aparte kampong-huisjes, hebben de beschikking over helder stroomend water, terwijl de kampong gebouwd is op hellend terrein, dat uit steen en zand bestaat. Door een spoelleiding wordt bij flinken regen al het vuil in zee gebracht. Maar ze ligt te ver van de woonplaats van den geneesheer om er geregelde contróle uit te oefenen, wat bij de toediening van medicijnen noodzakelijk is. Het terrein zelf is ongeschikt voor den aanleg van tuinen, waarop de menschen ter verbetering van hun dagelijksch dieet groenten kunnen bouwen. De zee in de nabijheid levert bijna geen visch op, terwijl de weinige pisangboomen, die de varkens gespaard hebben, door plotseling optredende rukwinden worden omvergeworpen. Het gevolg van dit alles is ook nog, dat de menschen er zich door gebrek aan nutt' n arbeid vervelen. De isolatie is er denkbeeld, want de bevolking heeft geen vrees voor de zieken en de patiënten zelf verkiezen den kampong boven de leproserie. Bij mijn bezoek ter plaatse trof mij het hemsbreed verschil tusschen „Watoesampoe” en „Lao Si Momo” (in de Karo-Bataklanden)!

Dat het aantal lepralijders aanzienlijk grooter is, dan men vermoedt, ligt voor de hand. In de onderafdeelingen Madjené en Polowali meende men, dat er 273 lijders waren. Door den arts Wedel werden twee geschikte verplegers de kampongs ingezonden, om ter zake een onderzoek in te stellen. Ze troffen er niet minder dan 500 aan!

Malaria komt veel voor; aan mijnwormziekte lijden allen! Tuberculose schijnt meer voor te komen dan men meende. Het is weinig bekend, dat tering onder volken, die er tot dusver niet onder hebben geleden, als een wild vuur om zich heen kan grijpen! Tuberculose is een der ziekten, die den Europeaan volgen! Dysenterie komt veel voor. Geslachtsziekten komen onder de inheemsche bevolking weinig voor. Ze schijnen zich op de hoofdplaats, het centrum van handel en verkeer, te vermeerderen. Het is wel jammer, dat men zoo uiterst weinig begrijpt van de zeer groote beteekenis voor de vermeerdering der bevolking in negatieven zin dier ziekten! Verderop meer hierover. Als bijzonderheid vermeld ik nog, dat er in sommige streken (Banawe Kanteraoe) zeer veel lijders met kropgezwellen voorkomen; 50 pCt. der bevolking zou er onder lijden. De „kroppen” worden gedragen in mandjes. Soms ondersteunt men ze met touwtjes.

Aan de gevangnissen ontbreekt in primitieve streken nogal het een en ander. Overbevolking komt daar vaak voor. Door de onmogelijkheid van goede contróle wordt aan matige eischen van voeding, verpleging, enz. weleens niet voldaan. In de gevangnissen van Paloe en Donggala betreft men het drinkwater uit gemetselde putten en wordt het voor het gebruik gekookt. Faecaliën worden afgevoerd volgens het tonnetjessstelsel, wat, daar de noodige zindelijkheid er bij betracht wordt, in sanitair opzicht geen bezwaren oplevert. Overbevolking was er niet. Te Paloe constateerde de arts enkele gevallen van beri-beri. Sedert is geregeld katjang-idjoe verstrekt en is die ziekte geweken.

**De ass.-resident Junius bevordert de zindelijkheid.**

De assistent-resident Junius is 'n man, die voor hygiëne voelt! Alle eer! Hij stelt belang in het woningvraagstuk en heeft op dit gebied te Donggala al veel misstanden opgeheven. Hij streeft er naar de woningen in de centra hygiënischer in te richten, moedigt de menschen aan om de erven met groenten te beplanten, wat 1e. tengevolge heeft, dat ze met meer zorg worden behandeld en schooner worden gehouden, terwijl 2e. de voeding der bevolking verbetert. Fel is de heer Junius op zindelijkheid onder de woningen (ze staan op hooge palen) en bij de huizen! Dit is zeer in het belang van den ge-

zondheidstoestand der menschen, want er kunnen onder paalwoningen op het land heel wat hongersdoodelijke ongerechtigheden liggen!

Hondsdelheid komt in die streken, zooals ik meen op heel Celebes, nogal eens voor. Waar een eiland is, zou men door radicale maatregelen de dood der aanwezige, verbod van invoer nieuwe honden, die nare ziekte spoedig kunnen uitroeien. Waar de inheemsche bevolking honderd zoo goed als niet verzorgt, meent men vaak dat aan het bezit van die dieren geen waarde hecht. Deze meening is onjuist, daar ze dienen om de varkens, die de aanplantingen (met veel moeite aangelegd!) vernielen, te bestrijden. Ook dienen voor de veiligheid. Het vraagstuk is dus niet eenvoudig als het wel lijkt!

De bestuursvestiging Donggala is geleidelijk van het lage strand naar „boven” verplaatst. Daar pl.m. 80 Meter hoogte ligt ze in sanitair opzichte heel wat beter dan vroeger in de vlakte. Het is prettig aan te zien, dat sanitair inzicht bij een bestuursambtenaren goed ontwikkeld is! Jammer genoeg, weten velen nog niet dat hygiëne vaak heel weinig geld te koop is! Contróle op zindelijkheid van erf, enz. kost zelfs heelemaal geen geld alleen toewijding. Toewijding is er genoeg, maar ze is weer eenzijdig. Aan de watervoorziening Donggala hapert het een en ander; de capaciteit deugt niet, de capaciteit der leiding is onvoldoende. Het gevolg er van is, dat de menschen in de droogte putje maken en hieruit het opstijgende water halen. 't Is een eigenaardig gezicht de vrouwen de vele, met water gevulde kalebassen op den draagende (als waren het klapperdoppen) hals waarts te zien keeren. Junius weet dit allemaal en streeft ernstig naar verbetering. Hij wil Donggala ook draineeren, de plaats verfraaien (wat jammer genoeg door zoo weinigen wordt gedaan), want hij verhoogt de woonbaarheid dier vaak zoo eenzijdig plaatsen, terwijl het toch zoo weinig behoeft te worden!

Junius heeft te Donggala een school voor inheemsche meisjes geopend. Ze leeren er naast gewone vakken van primitief onderwijs weven vlechten. Het is een heele toer geweest om ouders er toe te krijgen de meisjes naar school te zenden. Maar takt en geduld hebben ook hier resultaten geleid! In het thuiszittende leven het Boegineesche meisje is nu een bres geschoten. Moge die bres hoe langer hoe grooter worden! Het meisje moet in de lucht, in de zon! Het moet sterker worden, ontwikkeling krijgen, want het meisje heden is de moeder van morgen! En 't is de moeder, wier invloed op het bevolkingsvraagstuk heel groot is! Zonder sterkere, gezondere, betere moeders geen volksvermeerdering!

Er wordt in het Paloegebied streng opgetreden tegen de gewoonte bij de Toradja's om tanden te slaan. Deze barbaarsche adat, die naar alle waarschijnlijkheid van invloed is op het lichamelijke welzijn dier menschen, zal nu wel spoedig verdwenen zijn. Als ik nu nog mededeel, dat..... door de afgevan van de controleursfamilie het bed in de sanggrahan was voorzien van een klamboe, welke volgens het leerboek van prof. Flu” heb ik van mijn verblijf te Paloe-Donggala genoeg verteld om te laten zien, dat ik er met veel genoegen aan terugdenk!

**De Volkenbondsconferentie  
voor den Internationalen handel in  
wapenen.**

Te Genève is, van den aanvang van Mei af, gedurende ongeveer zes weken een conferentie samengekomen geweest, die een militair karakter en doel had. Het was helaas niet de Ontwapeningsconferentie van den Volkenbond, die, ware alles met het Pro-

**Het beste adres**

voor de levering van Koloniale Waren  
en Comestibles is

**P. VROLIJK, Haagsche Str. 1**

**Scheveningen - Telefoon 52159**

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING



## WIJ VESTIGING

te 's-GRAVENHAGE uit Oost- en West-Indië, is het **vertrouwdste adres** voor **RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH** bij

**G. J. VAN 'T RIET**  
KRANENBURGWEG 91, TELEF. 50854

goed gegaan, reeds had moeten vergaderen. Het wel heeft deze conferentie een belangrijk deel van het bewapeningsvraagstuk behandeld, deelde toch, hetwelk op de controle op den internationalen handel in wapenen, die tot dusver onopgehelderd is, betrekking heeft. Dat er verband is tusschen deze controle en het in den laatsten tijd door de Staten voorgestelde vraagstuk van den privaten vervaardigen van wapenen, behoeft geen betoog. Immers, zal eenmaal een stadium bereikt worden, waarin slechts staatsfabrieken voor wapenen en munitie aanwezig zijn, dan zal vanzelf de smokkelhandel in wapenen gemakkelijker kunnen worden geïdentificeerd.

Het is niet voor het eerst, dat men 't belang van de controle op den handel in wapenen inziet. In 1887 werd een aantal Mogendheden een overeenkomst gesloten. Eerst in 1919, toen de conferentie geïllustreerde overwinnaars in den grooten oorlog tusschen de landen, die aan de Roode Zee grenzen, samenkwam, heeft men nieuwe aandacht aan deze zaak geschonken, en te St. Germain werd een verdrag aangevaard, bestemd om dat van 1887 te vervangen. Dit verdrag beantwoordde aan twee belangrijke gedachten. In de eerste plaats had het tot doel om den invoer van wapenen, tenzij onder nauwkeurige controle, te verhinderen in gebieden, door achterlijke volken bewoond. Hier nam het verdrag de taak op zich om bloedvergieten te voorkomen in uitgestrekte gebieden van Afrika, in bijzonder in de landen, die aan de Roode Zee grenzen. Men oordeelde zelfs, dat het vóór alles belangrijk was om dit gedeelte van het verdrag in werking te stellen, teneinde te voorkomen, dat de voortgang uit den oorlog overgebleven, daarheen zouden worden gezonden. Maar daarnaevens wilde men een middel van een stelsel van licenties voor den vervoer, algemeene openbaarheid ten grondslag leggende aan den internationalen wapenhandel. De ondertekenaars van het verdrag verplichtten zich om den vervoer van wapenen uit hun gebied slechts te staan krachtens een licentie, door de autoriteiten afgegeven, en waarin de toegestane hoeveelheden en tevens het land van bestemming waren opgenomen. Het verdrag bepaalde verder, dat deze licenties mededeeling zou worden gedaan aan een centraal bureau, werkend onder leiding van den Volkenbond, en dat deze zouden worden gecontroleerd. Op die wijze hoopte men een algemeene bekendheid aan den omvang van den wapenhandel te geven en te geraken tot het verhinderen van enkele der meest kwade gevolgen, die daaruit dusver zijn voortgesproten.

Maar wel kwam te St. Germain — de plaats, waar de geïllustreerde overwinnaars hun tractaat met de overwinnaars tekenen — dit verdrag tot stand, doch de uitvoering ervan geschiedde niet zoo vlug. Op grond van art. 23 van zijn Pact, liet de Volkenbond het niet aan initiatief ontbreken. Twee commissiën uit zijn midden bemoeiden zich met het vraagstuk. In de eerste plaats de permanente algemeene commissie, die krachtens art. 9 van het Pact bestaat uit uitsluitend militaire deskundigen, die den Raad hebben voor te lichten omtrent het vraagstuk, die de bewapening der leden betreffen. Maar in de tweede plaats de zgn. tijdelijke algemeene commissie, die in 1921, op verlangen van den Raad, een vergadering van den Volkenbond ad hoc, waarin naast militaire deskundigen burgerlijke leden zitting hadden, die zich voor het wapeningsvraagstuk interesseerden. Deze commissiën ontwierpen voorstellen en resolutiën, die aan de Algemeene Vergadering van den Volkenbond van 1921, waaruit wel bleek, dat zij het niet van het vraagstuk niet uit het oog verloren. Het bleek eens vooral richte men zich tot Amerika, dat den Volkenbond toegetreden, doch als producent van wapenen en munitie een der belangrijkste belanghebbenden bij dit verdrag. Eerst in juli 1922 bleek, dat deze definitief besloot het verdrag van St. Germain niet te onder-

## GODELINESCHOOL TE HILVERSUM.

LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.  
MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.

Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.  
Prospectus op aanvraag.

De Directrices:  
G. J. THOMASSEN, Ministerpark 8.  
E. J. F. SCHMIDT, Heuvellaan 6.

teekenen. Bezwaren waren daartegen bij haar aanwezig, die tot haar onthouding deden besluiten. Later is, dank zij het aandringen van den Volkenbond, gebleken, dat deze bezwaren wortelden in de te overheerschende positie, welke aan den Volkenbond in de internationale controle was gegeven, terwijl ook het feit, dat de Vereenigde Staten niet meer in de gelegenheid zouden zijn om aan Staten, die het verdrag van St. Germain niet ondertekenden — praktisch gesproken alle Zuid-Amerikaansche Staten — wapenen te leveren, een bezwaar vormde.

De Volkenbond heeft, ondanks het formeel standpunt, dat hij geneigd en gedwongen is in te nemen in internationale vraagstukken, gevoeld, dat het terzake van het Verdrag van St. Germain niet aanging om Amerika slechts te beschouwen als één der ondertekenaars. Neen, met de toetreding van Amerika viel of stond het verdrag. Immers, zou Amerika, beschikkende over zulke machtige wapenfabrieken, zich onttrekken, dan zou geheel de controle slechts schijn worden en het effectief resultaat, dat men beoogde na te streven, niet worden bereikt. Vandaar, dat de Raad van den Volkenbond zich nader met de Amerikaansche regering in verbinding stelde en allereerst van deze verzocht te vernemen de bezwaren, die zich tegen het verdrag van St. Germain voordeden, teneinde, door het ondervragen daarvan, de Amerikaansche medewerking te verkrijgen. Eerst gedurende de vierde vergadering van den Volkenbond (1923) kwam antwoord van Amerika in, waaruit de bezwaren, als boven uiteengezet, bleken, maar waaruit tevens viel op te maken, dat Amerika niet ongenegen zou zijn om mede te werken aan een herziening van het Verdrag van St. Germain. Vandaar, dat deze vierde Algemeene Vergadering van den Volkenbond den Raad verzocht om de tijdelijke gemengde commissie uit te noodigen een of meer ontwerp-verdragen uit te werken, bestemd op het Verdrag van St. Germain te vervangen. De Commissie zou zich daarbij moeten stellen op het uitgangspunt, dat haar verdrag ware te aanvaarden door alle landen, die oorlogsmateriaal vervaardigen, terwijl zij bevoegdheid kreeg om subsidiair zoodanige ontwerpen uit te werken, dat deze althans voor enkele landen te aanvaarden zouden zijn. De Raad gaf spoedig daarna aan deze resolutie van de Algemeene Vergadering uitvoering, en belastte de tijdelijke gemengde commissie met de gewenschte opdracht. Deze heeft zich met den spoed en de voortvarendheid, die ook ten aanzien van de zgn. Cecil-traktaten haar werkzaamheden hebben gekarakteriseerd, aan den arbeid gezet, en legde aan de laatstgehouden Algemeene Vergadering van den Volkenbond een ontwerp-verdrag voor. Dit kon natuurlijk ter vergadering zelve niet behandeld worden; het zou ook nutteloos zijn geweest dit te doen. De Algemeene Vergadering kon niet anders doen dan den Raad uitnoodigen om de bij het vraagstuk betrokken Staten, al dan niet lid zijnde van den Volkenbond, uit te noodigen tot een speciale controle op den internationalen wapenhandel in het algemeen, op den grondslag van dit ontwerp.

Deze internationale conferentie nu is samen geweest; 45 landen waren vertegenwoordigd, en daaronder ook belangrijke niet-leden van den Volkenbond als Duitsland en Amerika, ja ook Egypte en Turkije. De conferentie stond onder leiding van den Belgischen oud-Minister President Carton de Wiart; zij verdeelde zich in vier commissiën, die achtereenvolgens de technische, de juridische, de economische studiën van het vraagstuk ter hand namen, en die voorts de zgn. speciale zones bezag. Uit de werkzaamheden der conferentie is een overeenkomst van 41 artikelen, in vijf hoofdstukken verdeeld, te voorschijn gekomen. Het eerste dezer hoofdstukken verdeelt wapenen, munitie en oorlogsmateriaal in vijf categoriën, zijnde: a. wapenen e.d. uitsluitend voor oorlogsgebruik bestemd;

## BOEKHOUDEN.

Grondig onderwijs in eenige maanden, mondeling en schriftelijk (5000 oud-leerlingen). Prospectus met prima getuigenissen en opgaf van leerboeken op aanvraag.

**J. C. TER BRUGGEN**

Leeraar Boekhouden M. O.

Boreelstraat 5 - Lijn A. - Den Haag

## Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

van Speijkstraat 164 - Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES  
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen . . . f 1.10
Heeren Hakken . f 0.75	Dames Hakken . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen. werk f 0.50 hoger

**164 VAN SPEIJKSTRAAT 164**  
TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT



**Gervoué**  
Leist  
**TAFELGEREI**  
en **SERVIEZEN**  
Vraagt Prijscuranten  
**Fa G. v. WILLEGEN & ZN**  
HAVENKADE 4-6 TEL. 50844  
SCHEVENINGEN

## Opl. v. Onderwijzer(es) Spedcursus (Ex. 1926)

Aang. voor den cursus aanv. 1 Sept. a.s. bij den Directeur der Haagsche Normaallessen **Beeklaan 445**  
DEN HAAG

P. WILLEMSE, Koningsplein 2. Telefoon 30942

## Haagsche Normaallessen

**Beeklaan 445 - Den Haag**  
**Opl. voor Onderw.(es)**

Leerlingen voor de 2e en de 3e klasse kunnen zich aanmelden bij den Directeur P. WILLEMSE, Koningsplein 2, Telefoon 30942.

## WIELRIJDERS!!

Koopt uw Motoren, Rijwielen & Onderdeelen bij  
**GEBR. DE KONING**  
Den Haag, Weimarstraat 62.

Hoofdvertegenwoordiger der  
**SIMPLEX** Rijwielen en Motoren.  
**REPARATIE-INRICHTING**  
Zendingen naar O. en W. - Vraagt conditiën.

## POSTZEGELEXPOR

D. W. BRANTSEN

Poststraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zendingen uitsluitend volgens mancolijst.  
Vanaf September a.s. mijn gratis maandel.  
Weekblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.



**Haarlem en Omstreken.**

**Firma ANT. CASSEE & ZOON**

*Woninginrichting*

KERKPLEIN 10-12 TEL. 22260  
BLOEMENDAAL

**Fa Th. A. KLINKHAMER**

**APOTHEKER**

KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM

TELEFOON 1596

Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen

Verbandstoffen, Specialité's

Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)

Zeer spoedige bezorging

VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

**GEZ. VAN DEN HAAK**

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118

OPGERICHT ANNO 1881

**FIJNWASSCHERIJ**

BEHANDELD:

BOORDEN - OVERHEMDEN

BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN

TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

*Haarlemsche Begrafenis-Onderneming*

**R. Smink**

Kinderhuisvest 29-33 Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

*Speciaal Adres voor Crematies*

**W. C. BERGISCH**

**Bandagist**

Nassastraat 12RD. - HAARLEM - Tel. 11288

**STOEL'S**

**WONINGBUREAU  
BLOEMENDAAL**

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

**J. J. HOLTZAPFEL - Juwelier**

Thomson'aan 112 - DEN HAAG - Tel. 32844

TAFELGEREI IN GERROWÉ ALPACCA

... en GERROWÉ SILVER-PLATE ...

*Speciaal geschikt voor Indië*

Bezoekt zonder eenige verplichting ons Magazijn

b. wapenen e.d. die in den oorlog gebruikt kunnen worden; c. oorlogsschepen en hare bewapening; d. vliegtuigen en hare motoren; e. andere wapenen en munitie. Hoofdstuk II, dat het stelsel van controle, waarop de overeenkomst berust, inleidt, kent slechts aan de regeeringen het recht toe om wapenen der eerste categorie in en uit te voeren. Enkele uitzonderingen zijn daarop toegelaten, in het bijzonder voor de fabrikanten van oorlogsmateriaal en voor de wettig erkende schietverenigingen. Maar elke uitvoerzending moet van een uitvoerbewijs of verklaring van de invoerende regeering voorzien zijn. Dat is eveneens het geval met de wapenen der tweede categorie, en in dit opzicht is men ter conferentie verder gegaan dan in het voorontwerp. Uiteraard is de positie tegenover deze wapenen zwakker. Amerika en België, hoezeer ook bereid om concessies te doen, meenden, dat de geheele, over het algemeen toch onschuldige internationale handel in dergelijke wapenen door den eisch van formaliteiten geheel lamgelegd zou worden. Immers, men heeft gelijke documenten voorgeschreven als voor de eerste categorie. Dank zij de welsprekendheid van Paul Boncourt, den Franschen eersten gedelegeerde, was men reeds erin geslaagd om te komen tot een resultaat van positieven aard. Zoozeer verzetten Amerika zich daartegen, dat het hoofdelijke stemmen vroeg, die tengevolge had, dat toen plotseling heel wat Staten zich onthielden en daardoor de meerderheid naar den anderen kant kwam. Intusschen, de nacht bracht raad en den volgenden dag het compromis. De Amerikanen zelf kwamen heel beleidvol met een bemiddelingsvoorstel; indien de nationale wetgeving van het land van invoer een licentie eischt en dit aan het land van uitvoer is medegedeeld, zal de uitvoer ook van die zgn. onschuldige wapenen niet mogen plaats vinden, alvorens de licentie is verkregen!

Wat aangaat de wapenen van de derde en vierde categorie, dus oorlogsschepen en vliegtuigen, zij staan slechts onder de controle der algemeene publieiteit. Verder nog is men gegaan met de vijfde categorie, die in het algemeen is vrij gelaten. Ten aanzien van die, overigens zoo nuttige publieiteit, is een andere wijziging in het ontwerpverdrag aangebracht, en wel deze, dat niet, als voorgenomen, een centraal Volkenbondsbureau voor de openbaarmaking der wapenhandel-statistiek zal worden geschapen. Zelfs is de gedachte van een centraal bureau geheel uit de overeenkomst gelaten. Want de leden van den Volkenbond hadden bezwaren tegen een centraal bureau, dat los van den Volkenbond zou zijn, en Amerika wilde zich niet aan een Volkenbondsoorgaan binden. Het lijkt eenigszins vreemd, nadat Amerika ter Opiumconferentie een ander standpunt heeft ingenomen, maar gezien de bestaande verhoudingen, moest men zich erbij neerleggen.

Het derde hoofdstuk van de conventie handelt over verboden zones, welke men uit tactisch oogpunt: „bijzondere zones” heeft genoemd. Daartoe behoren geheel Afrika, met uitzondering van de zelfstandige Staten en van de Britsche en Fransche protectoraten; voorts Arabië, Palestina, Syrië, de Libanon, Transjordanië en Mesopotamië en ten slotte als maritieme zones de Roode Zee, de Perzische Golf en de Golf van Oman. In dezelfde zones wordt de handel in wapens e.d. onder een buitengewoon rigoureuze controlesysteem gesteld, dat tot in de kleinste bijzonderheden in de conventie is vastgelegd. In hoofdstuk vier zijn echter nog eenige bijzondere gevallen opgenomen. Zoo behandelt artikel 28 de positie van Abessinië, dat de voor de verboden zones geldende bepalingen vrijwillig op zich neemt en daarvoor van de zijde van de overige verdragsluitende mogendheden een betere preferentiele behandeling betreffende de controle op zijn eigen handel tegenover de verboden zones verkrijgt. Tot deze bepaling zullen ook de andere Staten kunnen toetreden, welker gebied in de ver-

**Het van OUDS BEKENDE en SOLIDE ADRES**

voor het betere genre LINGERIES, KOUSEN  
TRICOTGOEDEREN en CONFECTIE is

**N.V. Manufacturen Magaz. „HET ANKER”**

Veenestr. 49, Tel. 12491, Heulstr. 27, Tel. 14107, 's-GRAVENHAGE

BILLIJKE PRIJZEN. :: :: BILLIJKE PRIJZEN

boden zones valt, zoodra zij dezelfde verplichtingen op zich willen nemen. In artikel 29 worden uitzonderingen van de vijf nabuurstaten van Roemenië, namelijk Estland, Finland, Letland, Polen en Roemenië, vastgelegd, die tot de toetreding van Sovjet-Rusland tot de conventie zullen gelden.

Het vijfde en laatste hoofdstuk is aan de algemeene bepalingen van het verdrag gewijd. Daar wordt vastgesteld, dat de overeenkomst niet van toepassing is op wapenen, gezonden aan de gevende macht van het uitvoerend land, die zich bevinden het nationaal grondgebied bevindt, dus b.v. de koloniën of in tijdelijk bezette gebieden, indien die wapenen worden overgebracht, hetzij door personen in dienst van het betreffende land. In het logstijd vervallen de bepalingen betreffende de controle en publiciteit tot aan het herstel van de vrede, zulks natuurlijk alleen wat den uitvoer van wapenen betreft met bestemming naar of voor de kening van een der oorlogvoerende partijen. Alvorens aangegane internationale verplichtingen dit stuk worden beschouwd als te zijn vervallen met uitzondering intusschen van de bepalingen van het Pact van den Volkenbond, van de Vredesverdragen van 1919 en 1920 en van het tractaat van Washington van 1922 en toebehooren. Zeker onbelangrijk is, dat elk geschil, hetwelk zich voordoet tusschen de onderteekenaars kan worden behandeld de uitleggingen van de bepalingen dezer overeenkomst, voor het Hof van den Volkenbond worden gebracht. Zijn de betreffende partijen niet tot het Protocol en dit Hof toegetreden, dan wordt het geschil onderworpen hetzij aan dit Hof, hetzij aan een speciale arbitrage-rechtbank, hetzij aan een zoodanige rechtbank uit het Permanente Hof van Arbitrage. De overeenkomst treedt in werking op den 14 Januari 1925 en wanneer 14 Staten haar hebben geratificeerd.

Maar wellicht is het belangrijkste succes van deze conferentie heeft bereikt, daarin gelegen, dat een afzonderlijk protocol inzake den giftgassen-oorlog is opgemaakt. Amerika heeft den denkbeeld ter sprake gebracht; Polen wenschte een verbod van in- en uitvoer van giftige gassen te breiden tot alle bacteriologische strijdmiddelen. De uitvoering van zulk een verbod bleek echter ernstige technische bezwaren te berusten en heeft zich daarom moeten beperken tot een verklaring, krachtens welke de contracterende partijen overeenkomen, dat het gebruik in oorlog van vergiftigde of gelijksoortige middelen, en het gebruik van alle chemische procédés van gelijken aard door de openbare meening van de beschaafde wereld wordt verboden. Teneinde dit verbod deel te strekken tot de landen, die geen lid van den Volkenbond zijn of niet tot een der tractaten, waaraan het nu is opgenomen, zijn toegetreden, wordt het verbod algemeen aanvaard en beschouwen de Genève vergaderde Staten zich als onder elkander in dit opzicht gebonden. Nu is het natuurlijk een vraag, in hoeverre deze verklaring in de praktijk effect zal sorteren. Men moet niet uit het oog verliezen, dat b.v. Rusland geen deel van de overeenkomst uitmaakt, en dat voor een verklaring deze het ontbreken van slechts een enkel land afdoende is om haar min of meer zonder effect te maken. De gedelegeerden van Frankrijk en Nederland wagen lieten dan ook woorden van twijfel hooren of men werkelijk den oorlog zou kunnen verhinderen. Maar dit valt niet te ontkennen, op de verwachte manier, en met duidelijke instemming van Duitschland, hetwelk op dit gebied wellicht de meest steekhoudende brieven heeft, is men tot een voorloopig accoord gekomen. Moge dit accoord dadelijk uitwerking hebben, dit valt niet te ontkennen, dat het van zekere, zij het voorloopig moreele beteekenis is.

De conferentie als geheel genomen kan gesteld worden genoemd. Natuurlijk niet, voor dege-

**Vleeschhouwerij en Spekslagerij  
annex Fijne Vleeschwaren**

Danckertstraat 62 hoek 2de Swelinckstraat  
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit  
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEES  
tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL











# FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN  
LINIËRINRICHTING  
HOUTMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE - TELEF. 10704

# M. STEINS - DEN HAAG

Korte Houtstraat 14<sup>a</sup>

VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE  
SCHOEN-REPARATIËN

in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend

**Eerste klasse Maatwerk.**

*De Marine.* De Regeering betreurt evenzeer als verschillende leden, dat, niettegenstaande den spoed, welke in den Volksraad werd betracht bij de behandeling van de *Vlootwet*, deze aangelegenheid nog niet tot afdoening is gekomen. De Nederlandsche Regeering schenkt alle aandacht aan de *Oost-Aziatische gebeurtenissen*. Deze maken het te meer noodzakelijk om met maatregelen tot instandhouding van de weermacht ter zee niet te wachten op een beslissing omtrent de *Vlootwet*. Daardoor zal tevens bereikt worden, dat in de toekomst voldoende oorlogsschepen gereed zullen zijn om eventueel de belangen der Nederlandsche onderdanen te beschermen, indien de omstandigheden in het verre Oosten dit noodig maken. Het thans in aanbouw zijnde materieel past geheel in het stelsel van de ontworpen *Vlootwet*, zoodat bij eventueel tot stand komen van de wet, reeds een gedeelte van de ontworpen vloot gereed zal zijn. De vraag, welke gedragslijn moet worden gevolgd bij verwerping van het wetsontwerp, zal uiteraard in de eerste plaats door de Regeering in Nederland worden overwogen. De meening van sommige leden, dat nieuwbouw, hangende de beslissing omtrent de *Vlootwet*, eene ondermijning van het parlementaire stelsel en een onjuist gebruik van de begrotingswetgeving zou zijn, deelt de Regeering in geenen deele. Zooals van andere zijde daartegen werd aangevoerd, staat het den begrotingswetgever toch vrij al dan niet zijn goedkeuring aan de daarvoor aangevraagde bedragen te hechten. (B. N. 27 Juni).

*De Regeering over Oorlog.* De wijze, waarop wordt getracht de *revolutionaire denkbeelden* bij de weermacht ingang te doen vinden, wettigen de overtuiging, dat hier wel degelijk internationale invloeden aan het werk zijn. Het is der Regeering bekend, dat aan de communistische partijleiders in Ned-Indië instructies zijn gegeven, ten doel hebbende op zeer methodische en uiterst sluwe wijze, n.l. bij voorkeur door middel van den invloed van echtgenooten en huishoudsters, de militairen voor de revolutionaire denkbeelden te winnen. De Regeering acht het Haar duren plicht, tegenover dat streven de strengste maatregelen te stellen, ten einde het kwaad onmiddellijk den kop in te drukken. (B. N. 30 Juni).

De Regeering kan geen dwang oefenen op particuliere lichamen, betreffende de *uitzending van krachten*, doch het heeft zijn nut, dat op deze kwestie nog eens de aandacht werd gevestigd, opdat de maatschappij kosten kunnen besparen en *Nederlandsche werklozen* worden weerhouden op de bonne foi naar Indië te komen. De arbeidsbeurzen zijn der Regeering sympathiek. (B. N. 30 Juni).

Het *Soer. Hbl.* (23 Juni 4e bl.) vestigt de aandacht op de *rede-Van Helsdingen (C. E. P.)*, uitgesproken naar aanleiding van de kwestie Leiden-Utrecht. Spr. betoogt o.m., naar aanleiding van de uitingen in het *Gedenboek der Indonesische Vereeniging* — in welke vereeniging hoofdzakelijk de Indische artsen den bontoon zouden voeren —, dat de haard van dit onheilig geschrijf niet in Leiden, maar in Amsterdam moet worden gezocht. Hij ziet de oorzaak van de onredelijke en afkeurenswaardige uitingen voornamelijk in twee zaken: 1<sup>o</sup>. in het feit, dat de betrokken jongelui te veel onder den invloed komen van communistische, socialistische en nationalistische propaganda en thans in de gelegenheid zijn om contact te hebben met de nationalistische elementen van andere koloniën, in Berlijn, Parijs en Londen; 2<sup>o</sup>. in het feit, dat zij daar in een omgeving, waar zij voor vol worden aangezien en als normale menschen worden beschouwd — ook wel eens over het paard getild, — eerst met recht voelen, hoe onaangename druk de koloniale verhoudingen in Ned-Indië hun opleggen, hoe nog te veel Europeanen hen met minachting of althans geringschatting behandelen. Het vooruitzicht, terug keerende weer onder dien druk te moeten verkeeren, doet bij hen de psychologische behoefte ontstaan om zich in krasse termen te uiten. Uit dergelijke uitingen hebben wij Europeanen ernstige leeringen te trekken, n.l. deze, dat wij in steeds grootere mate onze houding tegenover den Inlander in het algemeen en bij den Inlandschen intellectueel in het bijzonder, grondig moeten wijzigen. Spr. geeft een voorbeeld van rassen- en superioriteitswaan van een Europeesche dame en besluit: *Die mentaliteit, niet in zoo ruwen vorm wellicht, komt in den omgang van Europeanen met Inlanders nog te veel tot uiting — ook in de Pers — en dat is wat kwaad bloed zet.*

**Indië en de Volkenbond.**  
In *De Sumatra Post* (4 Juli) toont V. aan, in welke

# Maison H. HOEK - Den Haag

OBRECHTSTRAAT 295

Levering van Dames- en Heerenkleeding naar Maat  
Atelier voor reparatiën en keerwerk  
Aan H.H. Ambtenaren gemakkel. betalingsconditiën

Vraagt Uwen leverancier

# LEVENS MIDDELEN

VAN

# J. A. STAM

AMSTERDAM (Holland).

Speciaal in Vries- en Koelkamer-Artikelen.

Export naar Oost- en West-Indië.

# NIJMEGEN

# H. J. C. TER HORST

v.l. N. V. PROVINCIALE IJZERHANDEL

MOLENSTRAAT 126, Tel. No. 1835 NIJMEGEN.

SPECIAAL ADRES voor

# complete Keuken-Inrichtingen

# THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden  
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

# NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81

Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor  
Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

# Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde  
Maandblad



NEDERLANDSCH INDIË  
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer  
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen  
van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon 11987\*

financieele politiek; Het regeeringsantwoord op de algemeene beschouwingen; De financiën en de ontwerpen West-Batavia en Zuid-Sumatra; „Utrecht“—„Leiden“; De bezuiniging op het Onderwijs; De Volksraad en het Onderwijs; Algemeene Beschouwingen; Bestrijding van Volksziekten.

*De Loc.* (25, 26 en 27 Juni) en de *Java-Bode* (24 en 30 Juni) geven hunne beschouwingen in eene serie hoofdartikelen. Het *Soer. Hbl.* (27 Juni) bespreekt de rede van den regent van Bandoeng over de *Preanger-relletjes*.

De aandacht der Regeering is gevestigd op de mogelijkheid van versnelling van het tempo waarin de *irrigatiewerken* worden gereed gemaakt. De Regeering merkt op dat wat momenteel remmend werkt bij de ontplooiing van het particulier initiatief, het *vraagstuk van de winstaandeelkassen* is. Dit vraagstuk is nog niet het stadium van overweging getreden, hetgeen is bleken uit het feit, dat de Regeering de uitbreiding van suikerondernemingen niet in den weg staat, evenals als het indienen van nieuwe aanvragen. De Regeering is nooit voornemens geweest het instituut der winstaandeelkassen op te leggen anders dan bij wet. Het wel remmend op de ontplooiing van het particulier initiatief heeft gewerkt is de voorwaarde, die gebied is voor het verlenen van vergunningen voor nieuwe suikerondernemingen, en die in de verte gelijktijdig vertoont met het instituut der winstaandeelkassen, doch niettemin op geheel andere grondslagen bestaat, n.l. dat een nader te bepalen aandeel, echter niet hoger dan 5 pCt. van dat deel der winst, waarop de Europeesche tantièmes zijn gebaseerd, wordt afgezonderd tot vorming van een fonds, waaruit de behartiging van de belangen der bevolking wordt bekostigd. (*De Loc.* 23 Juni).

*De salarisregeling in 1925* — berekend over het gehele jaar — zal vermoedelijk f 2.1 miljoen tegenstellen. De overschrijving zit echter nagenoeg geheel het bedrag, hetwelk was toegestaan voor verbetering van de financiële positie der ambtenaren in ander opzicht dan hun eigenlijke salarissen, zoodat voor maatregelen van tijdelijken aard. Dit laatste wordt niet verwachten, dat de overschrijving vrij spoedig zal verdwijnen. Voor 1926 wordt verwacht, dat zij reeds tot ruim f 1 miljoen zal terugloopen. (*De Loc.* 24 Juni).

Eendrachtig hebben Opperbestuur en Indische Regeering van den beginne af aan gestreefd naar een *roepende begroting*. En nu dit resultaat is bereikt en terughl. mogelijk is, nu is de Regeering gerechtigd te verklaren: „De vitale belangen van de bevolking hebben er niet onder geleden.“ Deze waarheid is niet onweersproken gebleven. Zoodat de heer *Stokvis* de heeren *Djadiningrat* en *Soeroso* hebben gemacht het tegendeel aan te toonen. De Regeeringsmachtigde voor Algemeene Zaken *mr. J. J. Schrieke* antwoordde hen uitvoerig. (*De Loc.* 24 Juni).

De heer *Talma* meent, dat er geen sprake kan zijn van *vergoeding der schade*, aan de bevolking toegebracht, door de stichting eener suikeronderneming in bepaalde streek. Bovendien acht hij een, als door de Regeering voorgesteld, maatregel in strijd met de wet. Waar het bedrijfsleven reeds is overbelast, is het zwaarder zeker niet de tijd, om nieuwe lasten op te leggen. (*De Loc.* 25 Juni).

Aan de wenschen tot *benoeming van gezaghebbers in hogere rangen*, kan de Regeering niet tegemoet komen, als zijnde zulks in strijd met de belangen der volgevoerde bestuursambtenaren.

De Regeering handhaaft de *rechten van den Inlander den grond*, met uitzondering van den kleinen landbouw door *minvermogene Europeanen*. Den onwetenden occupanten wordt de bebouwde grond voor hoogstens 20 jaar verhuurd, waarna de grond wordt teruggegeven. Op Java en Madoera occupeeren minvermogene Europeanen slechts 4600 bahoe, tegen meer dan 1 miljoen bahoe, welke aan Inlanders toebehooren.

In *Nieuw Guinea* moet zoowel de bevolking, als de *landschappij* worden schadeloos gesteld.

Er zal geen reden bestaan tot teleurstelling in het B.-corps door de *Bestuurshervorming* in het leven te brengen.

De *terugkoop van particuliere landerijen* acht ook de Regeering noodzakelijk, doch zij waarschuwt den Volksraad zich de toestanden op die landen nu weer niet als ondragelijk voor de bevolking voor te stellen. (B. N. 26 Juni).

# VERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag vestigt  
vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE**  
**Electrische Artikelen** aan bij:

**C. CREMER** Aert v. d. Goestraat 10 Den Haag  
Telefoon 54325



**NIJMEGEN**

**Stoomververij en Chemische Wasscherij**  
**GEBR. POLKAMP & CO**

Fabriek en Kantoor:  
**Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641**

Filialen:  
**ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN**  
**BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM**

**Reinigt en Verft alles**

**BOULANGERIE - VIENNOISE**

SPECIALE BROODBAKKERIJ

**Firma Joh. v. Gemert Jacobs**

GROOTE STRAAT 15 - TELEFOON 1558 - NIJMEGEN

Eenigt adres voor **Hollandsche, Fransche en Duitsche Broodsoorten** Wagens in **ALLE** wijken.

**J. H. KAPPÉ NIJMEGEN**

**BRANDSTOFFENHANDEL**

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten **Brandstoffen** prima en tegen concurrerende prijzen

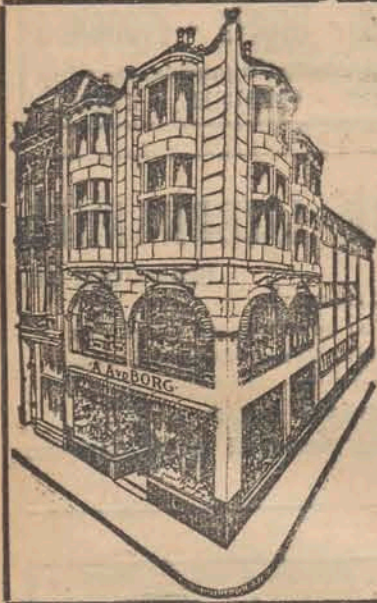
**P. TH. VIS, BANKETBAKKER**

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN - TELEFOON 950

**EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ**

Specialiteit in **Boterspeculaas**



**A. A. v. d. BORG**

Broerstraat 43  
NIJMEGEN

**WARENHUIS**

voor

Galanterieën,  
Porcelein-, Glas- en  
Emaillwaren,  
Borstelwerk,  
Schoonm.-artikelen,  
Lederwaren, Staal-  
en Mandenwerk,  
Grote keuze  
Kinderspeelgoederen

Dagelijks tevens nieuws.

**VASTE PRIJZEN**  
à CONTANT.

HERMAN MIDDENDORP

**HET ZWARTE VENSTER**

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaad f 3.25, gebonden f 4.50.

..... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij."

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

..... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd."

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA", Den Haag

**„DE LANDBOUWER"**

79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676

DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit **Roomboter, Kaas en fijne Vleeschwaren.**

Geregelde aanvoer **versche Geldersche Eieren.**

Thuisbezorging zonder prijsverhooging. **Geén Fillalen.**

mate te Genève in de Volkenbondscommissie voor de koloniale mandaten en de Internationale Arbeidsconferentie ook *Ned.-Indische vraagstukken van den dag* worden aangeroerd. Opmerkingen van Joshi over Britsch-Indië, o.a. over het al dan niet oirbare van strafrechtelijke sanctie op met Inlanders gesloten arbeidsovereenkomsten, raken rechtstreeks twee ook in Ned.-Indië brandende vraagstukken: dat der betaalde en onbetaalde heerediensten met al dan niet gelegenheid of afkoop van dezen gedwongen arbeid; en dat der poenale sanctie op arbeidsovereenkomsten voor onze Buitengewesten, door de laatste desbetreffende uitspraak onzer Indische Regeering in principe uitgebreid over contractarbeid voor Westersche cultures in al onze Buitengewesten. Uit zulke opmerkingen, in Volkenbondscommissiën geplaatst, vloeien al spoedig internationale enquêtes voort. En daarbij is 't van veel belang, dat de actuele toestanden in ons Indië met juistheid en kennis van zaken kunnen worden uiteengezet in den boezem der internationale conferentie zelve, waartoe een Indische vertegenwoordiging in die commissie noodzakelijk is. Op arbeidsgebied werd ter conferentie ter sprake gebracht, dat Britsch Indië een der weinige landen is, die de 8 uren-conventie ratificeerden, maar dat de nalatigheid van andere Oostersche landen op dit punt (vooral van Japan) voor de Br.-Indische industrie noodlottig dreigde te worden. In de landen met zelfbestuur was deze ratificatie echter niet van kracht. Ook het over den 8-urigen werkdag gezegde houdt een toekomstvraagstuk in voor Ned.-Indië. Hierbij mag worden opgemerkt, dat ons arbeidscontract voor de Westersche cultuurondernemingen in de Buitengewesten, de koffie-ordonnantie, feitelijk den 8-urigen werkdag heeft ingesteld. Bij de uitbreiding der bemoeienissen van den Volkenbond ver buiten de grenzen, oorspronkelijk aan dit nieuwe internationale lichaam gesteld, ontmoeten wij herhaaldelijk *Indische belangen*. Zoo is thans te Genève naast de quaestie van den handel in vrouwen, ook die der *bescherming van kinderen* in behandeling genomen. Ook de hiervoor ingestelde commissie slaat haar oog vooral op het Oosten, terwijl ook zij weinig of geen vertegenwoordigers van Oostersche landen onder hare leden telt. Uit dit alles blijkt *dit beteekenisvolle verschijsel*: dat de niet koloniseerende Westersche natieën zich gaan bezig houden met de wijze waarop de wél-koloniseerende staten hunne Oostersche koloniën besturen; dat de Westersche beschaving zich als een geheel verantwoordelijk gaat gevoelen voor alle Westersch beheer in niet-Westersche landen, een algemeen verantwoordelijkheidsgevoel, waaruit ten slotte de behoefte aan een algemeen toezicht zal ontstaan, dat zich zal concentreren in organen van den Volkenbond. Ziedaar de reden — meent V. — waarom ook Ned.-Indië zich méér voor het werk van den Volkenbond moet interesseeren dan het geval schijnt te zijn. Zijn toekomst is er bij betrokken; en het wordt voor ons land als *koloniale mogendheid een nieuwe taak*, niet alleen te zorgen dat ons Indisch beleid beantwoordt aan de zich ontwikkelende nieuwe inrichting der Westersche beschaving omtrent de Westersche leiding in het Oosten, doch — méér dan dit — dat wij 't zullen zijn, die door ons beleid aan de Westersche beschaving den weg wijzen. 't Is onze opgave, als klein land, te zorgen aan de spits te staan, ook opdat ons moreele recht tot verdere leiding van het volk van den Maleischen Archipel algemeen erkend blijve.

Reeds is in de laatst gehouden algemeene vergadering van den Volkenbond ((Sept. '24) een algemeen toezicht op het Westersch beheer in niet-Westersche landen bepleit.

**De Strootjes-industrie te Koedoes.**

Te Koedoes zijn — volgens *De Loc.* ((18 Juni) — fabrikanten, die per dag van 100.000 tot 1 miljoen „rookseltes" maken. Op 1000 strootjes wordt van 10 -25 cents verdiend. Het is voornamelijk huisindustrie. De fabrikanten zijn rijke hadji's, die per jaar 30 à 40 mille inkomen hebben. De weelde van Japarasch houtsnijwerk in de huizen verraadt den welstand hunner bewoners. Het leven is er dan ook duur. De mooie auto's zijn te Koedoes van hadji's.

**II. UIT DE INLANDSCHE PERS.**

**Het gezag van den Regent van Bandoeng.**

De leiders van de beweging der Sarikat Rajat in Ned.-Indië hebben, zoo schrijft men in de „Perniagaan" van 17 Februari 1925, bij het geven van dien

's-Gravenhaagsche Brandstoffenhandel  
**Firma M. EGG & ZON**

ELSSTRAAT 24 Anno 1896 Telefoon 34843  
Postgiro 53650

**UW** aangewezen adres voor de levering van uitsluitend **DE BESTE BRANDSTOFFEN** tegen billijken prijs. — Leverancier van „Oost en West"

naam aan de vereeniging, de bedoeling gehad, om tegenstelling met de Sarikat Islam, ook de tot andere volksgroepen behoorende personen toe te laten, door het feit wordt verklaard, dat in de verwikkelingen, welke te Soemedang hebben plaats gehad, neezen waren betrokken en dat tal van zwerfers, gaarne naar de redevoeringen van de leiders luisterden, in de hoop op een beter levensbestaan, zich daarbij hadden aangesloten.

Deze laatste zou men dus kunnen beschouwen als lieden, die de beweging volgden, ten einde aan geluid, dat de Sarikat Rajat-leiders gaven, kracht te zetten.

Niettegenstaande het koele klimaat, dat te Bandoeng heerscht, zijn de gemoederen ter plaatse toch zeer opgewonden en is die stad het centrum geworden van de Sarikat Rajat-beweging, zeker niet het minst om dat er veel Centraal Gezag gevestigd is en bij de bevoering de gedachte heerscht, dat dat Gezag alle moedheden kan oplossen, als daartoe de „wil" bestaat.

Die meening is, volgens den schrijver, wel gevoerd en kan, onder meer, bevestiging vinden in het feit, dat naar de stem van den Regent van Bandoeng onmiddellijk door de bevolking werd geluisterd, dat deze de Sarikat Rajat-haarden in de kampongs Bantjaran, Soreang, Rantja Ekek, Tjitjalengka, Nagrek, niahi, Lewerigadja, Batoe Adjar, enz. bezocht.

Het opgekomen volk zag in hem de hoogste autoriteit, bij wie bescherming kon worden gevonden en bereid was hulp te verleenen, eene consideratie, welke voortspruit uit de heerschende volksmeening, dat de Regent in de oogen van het volk het hoogste Gezag vertegenwoordigt en de vertegenwoordiger op naam is van den Profeet.

Het luisteren naar de stem van anderen, die meer zijn dan de Regent, heeft, volgens de meningen dan ook geen reden van bestaan en heeft er toe geleid, dat vele leden van de Sarikat Rajat hun lidmaatschap der vereeniging bij de politie hebben gedereguleerd, als bewijs dat zij meer vertrouwen hebben in den Regent dan in de vereeniging.

Voor de Sarikat Rajat is dit eene aanwijzing, dat de vereeniging niet altijd op hare leden mag rekenen. Het ligt wel voor de hand dat de roode partij in Ned.-Indië dien invloed van den Regent van Bandoeng met leede oogen aanziet, doch daar tegenover staat het voor de partij nuttige feit, dat zij dientengevee in de gelegenheid wordt gesteld eene scheiding te maken tusschen de leden ten opzichte hunner trouwbaarheid en dat zij meer voorzichtigheid in betrachtingen bij het aannemen van nieuwe leden.

Waar de Regent door de bevolking als een vader wordt beschouwd, behoeft hij zich niet boos te maken over de over zijn persoon geuite bespiegelingen, rooden en kan hij de buitensporige sprongen der deugden met zekere gerustheid aanzien, doch zal hij ook blijvend moeten optreden als de beschermende en zijn volk liefhebbende persoon, die daar geen onderscheid maakt tusschen lieden van verschillende maatschappelijke stand.

Zulk eene houding sluit strikt rechtvaardige strekking niet uit, mits in de diepte van het gemoed blijft heerschen en het Javaansche gezegde: „Rai Boko ati Pendito" wordt waargemaakt.

**Een Vrouwen-Comité ter hoofdplaats Batavia.**

Blijkens het voorkomende in de „Sedio Tomo" van 9 Februari 1925 is ter hoofdplaats Batavia een comité van toonaangevende vrouwen opgericht, met het doel de aaneensluiting te bevorderen van de vrouwen de Nederlandsche taal verstaan.

De namen der dames zijn:

1. Raden Ajoe Achmad Djajadiningrat, echtgenote van den Regent te Batavia, presidente;
2. Raden Ajoe Abdulrachman, echtgenote van Patih te Meester-Cornelis;
3. Orangkaja, echtgenote van Datoe Toemanggoe Patih t. b.;
4. Raden Ajoe Hoessein Djajadiningrat;
5. Orangkaja, echtgenote van Dr. Zaina,;
6. Orangkaja, echtgenote van Dr. Zakir,;
7. Mejuffrouw Netti Djajadiningrat, dochter van den Regent te Batavia,;
8. Mejuffrouw Siti Taroeng Mihardjo, studente de Rechtshoogeschool,;
9. Orangkaja, echtgenote van Dr. Soetan Assien,;

Men wil trachten het beoogde doel te bereiken door samenkomsten van de studieuze vrouwelijke jeugd, die de Nederlandsche taal verstaat en op zijn minst genomen de lagere school heeft afgehoopen.

Gehuwde vrouwen en de reeds in de samenleving

**F. C. DE BRUIJN**

Danckertstraat 43 DEN HAAG Tel. 34088

Comestibles, Vleeschwaren  
Koloniale Waren  
Indische Ingrediënten  
Bezorging door de geheele stad



## ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

### Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraag deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. V. E. H.**

...kende vrouwen kunnen lid zijn van de vereeni-  
...port en kunst zullen worden uitgeoefend en de  
...meerdering van algemeene kennis zal worden be-  
...derd.  
...De sport omvat tennis en gymnastiek, de kunst too-  
...el en muziek, terwijl de algemeene kennis zal wor-  
...n bijgebracht door het houden van lezingen en voor-  
...chten.

### III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

#### Het Reglement op den Burgerlijken Stand van de Chineezers in Ned.-Indië.

Het in het leven roepen van dit reglement heeft,  
de schrijver in de „Sinar Sumatra” van 23  
Februari 1925, de Ned.-Indische Regeering een bewijs  
geven van haar wensch naar vooruitgang, ver-  
dering en verbetering van de destijds bestaande  
omstandigheden en verhoudingen in de Chineesche samen-  
leving.  
In het eenige jaren reeds in werking is getreden,  
het praktisch, naar schrijvers meening, echter aan,  
het reglement meer een instrument is geworden  
handen van de Chineezers, die allerlei buitenspor-  
heden, in den vorm van geheime huwelijken en  
andere huwelijken willen bedekken.  
Het aantal geheime huwelijken en het nemen van  
andere huwelijken in de Chineesche samenleving toe, ter-  
wijl de verkregen inlichtingen op het Bureau van den  
Burgerlijken Stand wijzen op een gering aantal erken-  
ningen van kinderen door den vader.  
Het wordt somtijds kinderen van bijzitten door  
den vader erkend, doch het overgrote deel der vaders  
kent van dat recht geen gebruik.  
De rijken onder de Chineezers zijn huiverig een wet-  
matig huwelijk te sluiten, in verband met de onzekerheid  
de eventuele verdeling der nalatenschap, zooals  
die wenschen en nemen om die reden een bijzit,  
waarvan zij zich elk oogenblik kunnen losmaken, zoo-  
als nakomelingschap wordt verwacht.  
Andere Chineezers, die tegen zulk een ingrijpenden  
maatregel opzien, laten de bijzit, in geval van zwan-  
schap en met het oog op de toekomst van de wet-  
vrouw, medicamenten gebruiken, die de bevalling  
moeilijk maken.  
Op grond van die feiten kan de schrijver onmogel-  
ijk tot de conclusie komen, dat het reglement de wet-  
vrouw of de bijzit van den Chinees beschermt.  
Wettelijk blijft zij hetgeen zij was, n.l. een weinig  
onvervolg stuk koopwaar, terwijl de schrijver de nog  
erlijker toestanden, die uit den bestaanden nieu-  
wen toestand voortspruiten, maar liever niet wil  
aankijken.  
Hoewel het reglement op den Burgerlijken Stand  
Chineezers impèratief voorschrijft, dat, ter voor-  
reiking van geheime huwelijken, van elk huwelijk ken-  
merk moet worden gegeven en elke huwelijksbrief te  
geven moet worden ingediend, zoo worden toch, niet-  
tegenstaande aan dit voorschrift streng de hand wordt  
gehouden, niet weinig huwelijken gesloten, zonder dat  
aan een huwelijksbrief sprake is.  
De huwelijksbrief wordt later na het huwelijk dan  
vergeet gemaakt, welke feiten aan sommige Chineezers  
leiding geven tot de meening, dat het reglement  
den Burgerlijken Stand onpractisch is.  
Och die meening is onjuist.  
Het reglement is bruikbaar als het behoorlijk door  
Chineezers in praktijk wordt gebracht en deze niet  
andere listen verzinnen om het te ontduiken.  
De bruikbaarheid zou, naar schrijver's meening,  
anden bevorderd wanneer de leiding en het beheer  
den Burgerlijken Stand der Chineezers in Ned.-  
Indië niet in handen werd gegeven van een Euro-  
pisch of Inlandsch ambtenaar, doch werd toever-  
d aan een Chineesch ambtenaar, die beter op  
de hoogte is van de Chineesche familieverhoudingen  
meer hoort van hetgeen in de Chineesche samen-  
leving omgaat.

...at weet toch een Europeesch of Inlandsch ambe-  
...van de verwickelingen, welke bestaan ten op-  
...te van het huwelijk, dat twee personen voorne-  
...zijn met elkander te sluiten?  
...egeling van zaken eener volksgroep door eene an-  
...volksgroep is het hoofdbezwaar dat de tegenwoor-  
...regeling aankleeft.  
...at zouden, zegt de schrijver, de toestanden niet  
...beteren, wanneer de aangelegenheden van den Bur-  
...lijken Stand der Chineezers in Ned.-Indië werden

geleid door een goed onderlegd persoon van Chinees-  
schen landaard, die de toestanden in de Chineesche  
samenleving begrijpt.

### Suriname.

In ons nummer van 16 Juli hadden wij het over de  
„afbraak” van Suriname. Wij vestigden toen de aan-  
dacht op een artikel in het blad „Suriname” van 29  
Mei, waarin gewezen werd op de noodlottige gevolgen  
van de versobering, voor zooveel deze de volksopvoe-  
ding en de rechterlijke macht betreft.

Wij vinden nu in de Surinaamsche bladen afgedrukt  
een adres van president en leden van het Hof van Jus-  
titie in Suriname aan de Tweede Kamer, waarin krach-  
tig en waardig wordt opgekomen tegen in de laatste  
jaren genomen maatregelen, welke de wettelijk gewaar-  
borgde onafhankelijkheid van het Hof in gevaar bren-  
gen.

Na die maatregelen te hebben opgesomd, vervolgt  
het adres:

„Adressanten zijn van oordeel, dat eene dergelijke  
inbreuk op de onafhankelijkheid en de zelfstandigheid  
van president en leden van het hoogste rechtscollege  
in Suriname in flagranten strijd is met den te dien  
aanzien in het regeringsreglement neergelegden wil  
des wetgevers, die in de memorie van toelichting op  
artikel 139, lid 2, waarbij het onvoorwaardelijk verbod  
van tusschenkomst van de regeering in rechtszaken  
wordt uitgesproken, deze gulden woorden schrijft: „De  
zelfstandigheid der rechterlijke magt is van alle waar-  
borgen van orde en vrijheid de voornaamste.”

Adressanten achten het zich een eersten plicht, op  
de bres te staan daar, waar voor dezen voornaamsten  
waarborg van orde en vrijheid gevaar dreigt. En dit  
te meer waar de jongste bezuinigingsmaatregel van den  
minister van koloniën om, door de voorziening in de  
bestaande vacature van lid van het Hof achterwege te  
laten, de bezetting van dit college thans tot den presi-  
dent en slechts twee leden te beperken, tot hoogst on-  
gewenschte gevolgen, gelijk aan het koloniaal bestuur  
bekend is, heeft geleid.

Op grond van al het vorenstaande wenden onder-  
geteekenden zich met dit adres — waarvan een af-  
schrift wordt toegezonden aan den minister van ko-  
loniën, den gouverneur van Suriname en de koloniale  
staten — tot uw college in het vertrouwen, dat uwe  
Kamer zoodanige stappen wel zal willen doen, opdat,  
in het belang der rechtspraak in Suriname, de wettelijk  
gewaarborgde onafhankelijkheid van het hof van jus-  
titie in Suriname in hare ongereptheid worde her-  
steld.”

Wij hopen dat de nieuwe Kamer meer aandacht zal  
wijden aan adressen uit de kolonie, dan wij van de  
oude Kamer gewoon waren. Er moet een einde komen  
aan de noodlottige afbraak, die, onder de leus „versob-  
bering”, den beschavingstoestand jaren en jaren ach-  
teruitzet, zonder dat er eenige waarborg is dat de be-  
oogde bezuiniging bereikt wordt. Zooals de toestanden  
daar thans zijn, kan alleen verbetering van den alge-  
meenen economischen toestand vermindering teweeg-  
brengen van de bijdrage, die het moederland jaarlijks  
aan de kolonie schenkt.

Onze lezers zullen zich herinneren dat eenigen tijd  
geleden door de bevolking van Suriname aan de Kon-  
ingin een petitie is gezonden om de maatregelen tot  
versobering van het onderwijs niet uit te voeren. Wij  
hadden gehoopt op een gunstige beschikking.

Vanwege de Koningin is evenwel bericht ontvangen,  
dat op de volkspetitie een afwijzende beschikking is  
genomen.

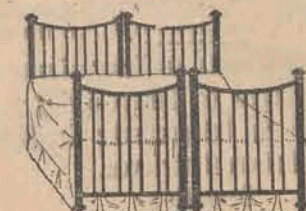
„De West” noemt dit een treurige tijding, die rouw  
brengt in menig gezin van onderwijzers, die zich met  
ontslag bedreigd zien, en welke tengevolge zal hebben  
dat voortaan de kinderen op hun dertiende jaar van  
de scholen worden afgeschreven.

Men schrijft aan „De West” van Chineesche zijde:

Als er een ras in onze kleine samenleving is, dat in  
den laatsten tijd bijzonder de aandacht trekt, dan is  
't zeker het Chineesche. Kende men vroeger den Chi-  
nees in Suriname als een vrijwel rustige burger, die  
eerbied koesterde voor de wet en daardoor zeer wei-  
nig in aanraking kwam met hen die de wet moeten  
handhaven, tegenwoordig ziet menige Chinees zelfs ge-  
vangenisstraf tegen zich uitspreken.

## W. J. M. SIMONIS'

BEDDENMAGAZIJN  
GROENMARKT 34  
TEL. 14420 DEN HAAG



### GROOTSTE KEUZE LEDIKANTEN - MATRASSEN DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)  
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-  
NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN  
TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

## BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uitrek, voor platen  
en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel  
leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat,  
f:4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern  
uitrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat,  
f:5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R.  
applanat f:7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klappcamera's, 9x12, met 2 chassis, applanat f:8  
ad f 9.75 per stuk.

Filmpack Chassis, 9x12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9x12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment 16.- p. st.

Metaal Statieven, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig 14.50  
per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk, alle prima koper.

Lederlascchen, 9 x 12, krokodilpeising, fluweel gevoerd,  
ad f 5.25 per stuk.

Verder AGFA Filmpacks en Rollfilms, etc.

Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

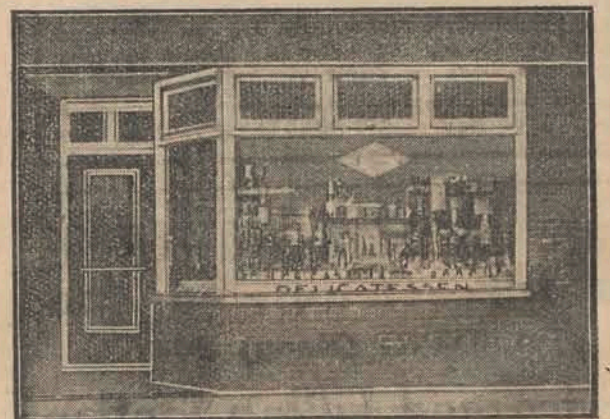
Bij Engrosafname reductie.

## UW ADRES

VOOR  
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen  
IS  
Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.  
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12  
DEN HAAG - TELEF. 35212  
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107  
TELEFOON 3638

## N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen  
concurrerende prijzen



Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

## ISERIEF & ZONEN

h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299  
Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen  
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

## RASUREL Wollen Onderkleeding

van Natuurwol met  
vezels voor Heeren, Dames en Kinderen



# NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . / 80,000,000.-  
Statutaire Reserve . . . . . 20,536,861.-  
Buitengewone Reserve . . . . . 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.  
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,  
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten  
Incasseringen en Financieringen.  
Schriftelijke en Telegrafische Crediten.  
Reiscreditbrieven.  
Deposito's.  
Rekeningen-Courant.  
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

Berijdt  
*Gazelle*



Geen beter Hollandsch rijwiel

J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10<sup>A</sup>  
TEL. 34725  
's-GRAVENHAGE.

**DE BAS & Co., Bankiers**  
HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE  
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

**:: Safe-Inrichting ::**

**VERSCHEENEN:**

NOTO SOEROTO  
**NIEUWE FLUISTERINGEN**

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

**Garage JANSEN, Wassenaar**  
135 Rijksweg 135  
Tel. KIEVIT (Haag) 562  
**Service and Filling Station**

## ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS ..... 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant  
Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

De reden hiervan is m.i. te zoeken in de heerschen- de malaise in den handel — hun eenige bron van bestaan — en het aanhoudend immigreren van nieuwe Chineezers naar Suriname zonder een nieuw arbeids- veld, waardoor er een niet te onderschatten werkloos- heid onder dit volk is ontstaan.

Deze werkloosheid — die niet genoeg naar buiten blijkt, door het geïsoleerd leven dezer natie — is in niet geringe mate bevorderd door het terecht stopzet- ten van het vernielend piauwspeel, waardoor het be- roep van piauwspeel is komen te vervallen. Er loo- pen thans ongeveer 200 Chineezers leeg, slechts para- siteerend op de mededeelzaamheid hunner landgenoo- ten. Het is dan ook met grooten angst dat de hier ge- vestigde Chineezers het aanhoudend binnenkomen in de kolonie van nieuwe landgenooten zien.

Dat dit voor het Koloniaal bestuur een zaak van ernstige overweging mag zijn ligt natuurlijk voor de hand. Immers, wij zien, dat alleen gedurende deze maand ongeveer 40 Chineezers in de kolonie zijn aan- gekomen en allen voor den handel, die nu al geen voldoende bestaan voor de hier gevestigden levert. En wanneer zij, die nu een bestaan hebben, niet meer in staat zullen zijn, hun landgenooten te steunen, dan is de vrees zeker gegrond, dat dit volk, vernuftig als het is, zich op praktijken als het piauwspeel zal gaan toe- leggen, die voor de kolonie en hare bevolking funeste gevolgen kunnen hebben. En dat de immigratie van Chineezers in steeds toenemende mate zal plaats vin- den en zij Suriname als een hunner toevluchtsoorten zullen blijven kiezen, valt niet te betwijfelen, gezien den chaos waarin zich China bevindt en het weren van den Chinees in verschillende landen.

Wij raden het bestuur daarom ten sterkste aan een stop zetten aan deze voor de kolonie geen heilbren- gende immigratie, tenzij een gedeelte zich op een voor de kolonie nuttig bedrijf wil gaan toelagen, in de eerste plaats op den landbouw.

Onder het hoofd „De eerste vijftig balen” schrijft „De West” van 30 Juni:

„Van morgen hebben wij in de magazijnen van de firma Curiel de eerste partij keurig witte Sea Island katoen gezien, die (na de proefzendingen der laatste jaren) op commerciëlen grondslag zal worden uit- gevoerd.

De firma Curiel heeft de productie opgekocht van het Gouvernementskatoenveld in Nickerie, zoo ook de katoen verkregen op Guadeloupe en daarbij gevoegd hare productie van de Broederschap. Te zamen vormt dit een partijje van vijftig balen. De firma heeft de ginnachine overgenomen van het Gouvernement en die opgesteld in de Rijstpelmolen Samson bij Saron. Zij is verder voorzien van een hydraulische pers voor de verbalging.

Elke baal weegt vijfhonderd ponden. Men zal voorloopig monsters verzenden naar ver- schillende plaatsen en telegrafisch noteeringen vra- gen, om de katoen dan te verschepen naar de best be- talende markt.

Bij de behandeling van de begrooting voor 1926 hebben de Koloniale Staten den post voor het interna-aat op Granman Staal-Kondré aan de Tapanahonie — een der bronrivieren van de Marowijne — afge- voerd.

De Gouverneur heeft nu aan de Staten een brief overgelegd van den Districtscommissaris van het Ma- rowijne-district, waaruit blijkt, dat het gevorderde aantal van 20 schoolkinderen voor het internaat bij de Boschnegers is bereikt en dat zelfs verschillenden zijn afgewezen.

Mocht — zoo schrijft de Gouverneur — kennisne- ming van den brief van den districtscommissaris uw college aanleiding geven mij te verzoeken, den minis- ter van koloniën alsnog uit te noodigen, de afgevoer- de posten wederom op de definitieve begrooting te brengen, dan zal ik zulks gaarne spoedig vernemen.

De Staten hebben op dezen brief geantwoord ook na kennisneming van het rapport van oordeel te zijn dat er geen reden bestaat, terug te komen op het be- sluit ten aanzien van posthouderschap en internaat aan de Boven-Marowijne.

Uitvoer van bacoven. Zaterdag is, aldus „De West” van 16 Juni, aangekomen de heer J. Hogan, uitgezon- den door de North American Fruit Growers Associa- tion, om na te gaan of een export van bacoven in het leven is te roepen. In het bijzonder is daarbij de aan-

dacht gevestigd op vervoer met de booten der Surinaamsche Bauxite Mij., die tegenwoordig drie tot vier maal per maand de kolonie aandoen.

In hetzelfde blad lezen wij, dat de heer A. Reyne met verlof in Nederland, eervol ontslag heeft gevat als entomoloog bij het Landbouwdepartement.

Voor Suriname doet ons dit zeer leed. De heer Reyne toch heeft zich, behalve op entomologisch gebied, in verschillende richtingen zeer verdienstelijk gemaakt, getuige o.m. zijne belangrijke artikelen „De West-Indische Gids”.

Hetzelfde nummer van „De West” deelt nog mede dat Dr. D. S. Fernandes, van het Proefstation, zoöloog, gedurende ongeveer vijf maanden zal afwezen nemen aan de expeditie naar het Wilhelmijngebied.

Uit een brief van den gepensioneerden Generaal C. J. Sijnders van boord van de *Gelria* aan de „N. R. Ct.” van 28 Juli knippen wij het volgende:

„Men zegt, dat de „Java” op 18 Aug. a.s. in Neder- land zal terugkeeren, om zich dan gereed te maken begin October naar Indië te vertrekken. Hier bij zich nu een zeldzaam gunstige gelegenheid voor een waardig Nederlandsch vlagvertoon in den vreemde door de „Java” de reis te laten maken door het Para- makanaal, met bezoek aan de Nederlandsche kolonie in West-Indië en aan eenige buitenlandsche havens in Amerika en elders. Zulk een bezoek zou zonder twi- fel door onze in die gewesten wonende landgenooten met blijdschap en dankbaarheid worden ontvangen; het zou den band tusschen hen en het moederland versterken”.....

In de „Economisch-Statistische Berichten” van 29 Juli van de hand van P. C. Baron van Aerssen Beyeren van Voshol een warme oproep aan de ondernemende in den lande om Gouverneur van Heemstra te helpen in zijn taak, de opheffing van Suriname uit zijn schamend verval. Wij komen op dit artikel, dat de opschrift heeft „Suriname en Soekamandi”, in het volgend nummer terug.

Ir. J. Joesse, thans leeraar aan de 2de Ambachts- school te Rotterdam, zal op 3 September 1925 per sloop „Commewijne” naar Suriname vertrekken, om daar dienstdienst te treden bij de Surinaamsche Bauxite-Maatschappij te Paramaribo. (De Ing.)

Oost-Indië. De dirigeerend officier van gezondheids- 1ste klasse S. H. de Granada, is eervol ontslagen, om- der toekenning van den rang van generaal-majoor. De heer de Granada is Surinamer van geboorte.

Omtrent de ter aarde bestelling van Mr. P. Hofstede Crull ontleenen wij het volgende aan de „N. R. Ct.” van 31 Juli, Ochtendbl. B:

Op de begraafplaats Ter Navelgong te Tiel is gister- ochtend onder groote belangstelling ter aarde besteld het stoffelijk overschot van mr. P. Hofstede Crull, in leven officier van justitie bij de rechtbank aldaar, oud procureur-generaal in Suriname. Tal van bloemstul- ken deden de baar.

Onder de aanwezigen waren leden van de rechter- lijke macht en van de balie, de heer de Gaay Fortman, als vertegenwoordiger van het Algemeen Nederlandsch Verbond, ds. Bielke, van het centraal comité tot hulpe- verleening aan leprozenlijders in Suriname, het kerke- bestuur van de Ned. Herv. Gemeente te Tiel, deputa- ties van rijks-, gemeente- en rivierpolitie, van het per- soneel van het huis van bewaring te Tiel en van het personeel van de rechtbank.

Aan de groeve sprak eerst mr. G. Murman, presi- dent van de rechtbank te Tiel, die den overledene schetste als een uitermate bekwaam rechterlijk ambte- naar, die steeds blijf gaf van onverflauwde belangstel- ling en ijver voor zijn moeilijk ambt. Zij die in het ambtelijk leven met hem in aanraking kwamen, onder- vonden hoe hij steeds correct, sympathiek en vol toe- wijding zijn werk voltooide. De rechtbank lijdt door het verscheiden van mr. P. Hofstede Crull een groot verlies.

De heer de Gaay Fortman huldigde den overledene

**Willem v. d. Waals**  
HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB  
IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 3168  
GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHTE  
**Heeren Kapsalon**  
Grote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELEN  
— tegen zeer concurrerende prijzen —

**Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”**

Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644

FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN  
EN ROLLUIKEN

Levering van alle soorten Timmerwerk



**A. HENRY - HORLOGERIE**  
**DEN HAAG** **UTRECHT**  
 Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34  
**EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË**

**VERKOOPHUIS**  
**Groot Hertoginnelaan 101**  
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES  
 INGERICHT  
 Bestaat ruim 25 jaar  
**DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR**

Het beste adres voor prima kwaliteit  
**HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL**  
 NAAR MAAT tegen zeer voordeelige  
 prijzen is  
**JOHAN HEUTS - 's-GRAVENHAGE**  
 : GROOT HERTOGINNELAAN 260 :  
 Concurrereet met de beste huizen uit het Buitenland  
 TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

een man van groote werkkraft en bijzondere be-  
 naamheden, die als lid van het hoofdbestuur van  
 A. N. V. mede door zijn uitgebreide kennis van  
 land en volk in Suriname moeilijk te vervangen zal  
 zijn. Zijn adviezen waren steeds klaar, helder en wel-  
 verwogen. Spr. dankte den overledene voor alles wat  
 voor het Verbond heeft gedaan.  
 Ds. Bielke wees op het mooie werk, door den over-  
 ledene verricht ten bate van de leprozenbestrijding in  
 Suriname. Vele jaren is de ontslapene lid van het  
 Comité geweest en overal en altijd beijverde hij zich  
 om het lot van de lijdenden te verzachten.  
 Ds. van der Poel sprak namens den kerkeraad van  
 Ned. Herv. Gemeente en de vereeniging Hervormd  
 meenteleven te Tiel en roemde de werkkraft van  
 Hofstede Crull op kerkelijk gebied. De door zijn  
 lijden opgevalen plaatsen in de besturen zullen  
 weer ingenomen worden, aldus spr., maar nim-  
 mer zal het verlies goed gemaakt kunnen worden. Spr.  
 maakte van de uitstekende karaktereigenschappen  
 den ontslapene en eindigde met een woord van  
 respect tot de nabestaanden.  
 Den zoon van den overledene dankte voor de be-  
 langstelling.

**Curaçao.**

**De begroting voor 1926.**

Belangrijker dan het *Amigoe*-verslag ons deed ver-  
 enen, is de openbare beraadslaging in den Kolo-  
 niaal Raad op 9 Mei l.l. geweest. Vijf leden, onder  
 de voorzitter, waren afwezig. Een belangrijk deel  
 van de behandeling nam de heer De Veer Abrahamsz.  
 verdientelijke wijze wees hij er op, dat het tijds-  
 moment, dat de arbeidersklasse, voor welke door het  
 tijds- en den goeuden stand zooveel gedaan is, toen  
 in armoede verkeerde, nu haar inkomen met 300 %  
 verhoogd, ook eens in de inkomstenbelasting gaat  
 betalen, en dat diezelfde werkliden en arbeiders,  
 tegenwoordig ruime verdiensten hebben en al hun  
 aan bals, autorijden enz. uitgeven, niet langer voor  
 overnemen van bestuursrekening in het gasthuis worden opge-  
 genomen. Van bestuurswege is meegedeeld, dat een wij-  
 ziging der bedoelde belastingverordening in bewerking  
 is en dat de districts- en wijkmeesters opdracht heb-  
 ben voor de uitreiking van bewijzen van onvermogen  
 zoo streng mogelijk onderzoek in te stellen. Het had  
 op den weg van bladen als *La Cruz* en *La Union*  
 gen, om de rede van den heer Abrahamsz hierover  
 verkort op te nemen, nu zien wij zelfs dit gedeelte  
 in het overzicht van de *Amigoe*, wel heeft *La*  
 on in het nummer van 28 Mei een hoofdartikel met  
 wijtingen over hetgeen de K. R. niet gedaan heeft.  
 venals de heer De Veer Abrahamsz hebben de hee-  
 Beaujou verschillende amendementen voorgesteld,  
 ondanks het verzet van de bestuursgemachtigden  
 aangenomen. Daardoor zijn geschapt:

- 4000.— voor telegramkosten (vermindering),
- 1200.— bijdrage aan het Militair tehuis,
- 3500.— voor den landbouwkundigen dienst op  
St. Eustatius,
- 3850.— voor uitgaven in het belang van land-  
bouw en veeteelt (vermindering),
- 7 8000.— voor aanmoediging van den katoenbouw  
(vermindering),
- 7 7992.— persoonlijke toelage voor den directeur  
van den openbaren gezondheidsdienst,
- 5000.— voor aanleg van nieuwe wegen te Wil-  
lemstad,
- 125000.— voor aanleg van een telefoonnet te Wil-  
lemstad,
- 50000.— voor watervoorziening van de haven en  
stad op Curaçao,
- 4000.— voor herstelling van loodsbooten (ver-  
mindering),
- genover deze vermindering van uitgaven staan de  
ande verhoogingen:
- 2000.— voor straatverlichting te Willemstad,
- 400.— voor putten op Aruba,
- 5000.— voor duurtetoelagen aan ambtenaren.

het geheel is derhalve verminderd met f 81142.  
 voorstel van den heer de Veer Abrahamsz is  
 nog in de raming der middelen achter „B ver-  
 de opbrengst van eenige der voormelde midde-  
 len inkomsten” vervallen „als gevolg van herzie-  
 van eenige heffingen.” Hiermee heeft de Raad,  
 het verzet ditmaal van bestuurszijde, zich uitge-  
 tegen een algemeene verhoging van belas-  
 tingen.

den een toast van den voorzitter ging men uiteen.  
 TELEFOON 2353 TELEFOON 2353  
**"GARAGE ARNHEM" Utrechtscheweg 156, ARNHEM**  
**LUXE VERHUURINRICHTING**  
 Electriche Reparatie-inrichting. Levering  
 van elk merk Auto, Motor of Rijwiel.  
 Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock  
 Goodyear Banden. — Free air station.  
**J. F. BLOMMESTIJN**  
 TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

**Aruba.**

De lang verwachte baggermachine uit Amerika is  
 op Aruba aangekomen en nog denzelfden dag naar de  
 baai van Sint Nicolaas vertrokken, om met haar werk  
 van uitdieping dier baai te beginnen voor reke-  
 ning van de „Lago Oil Co.” Ook kwamen behalve de  
 sleepboot, die de baggermachine op sleeptouw had,  
 nog twee andere stoombooten, waarvan de eene veel  
 gelijkenis had met een onderzeeër.

Bovendien is een nieuwe olietankboot, de „Inver-  
 rosa”, aangekomen en worden nog twee andere ver-  
 wacht, n.l. de „Inverruba” en „Invercaibo” voor den  
 aanvoer van ruwe olie van Maracaibo. Over de plannen  
 van de „Standard Oil Co.” is niet naders bekend ge-  
 worden. (A. d. C.)

**Telefoon.**

De overname der telefoon, in de Staten-Generaal als  
 wij ons niet vergissen, reeds aangenomen, is 2 Juni l.l.  
 ook door den Kolonialen Raad goedgekeurd. Van harte  
 is het niet gegaan. Er waren eenige leden in beginsel  
 tegen staatexploitatie. In het V. V. treft ons, dat de  
 Raad „zeer uitdrukkelijk den wensch uitsprak, dat ter  
 bekostiging van de voorgenomen telefoonaanleg niet  
 tot het uitschrijven van een leening zal worden over-  
 gegaan.” Men hoopte, dat de raming der kosten niet  
 belangrijk zou worden overschreden. Er waren leden,  
 die, nu eenmaal deze weg werd ingeslagen, ook aan-  
 bevelen gouvernementsexploitatie van een tramverbin-  
 ding in Willemstad.

**Loodsgelden.**

Aangenomen is een voorstel tot wijziging der loods-  
 dienstverordening, waarbij het verschil in heffing van  
 loodsgelden tusschen vreemde schepen en die onder  
 eigen vlag wordt opgeheven. Op grond van dit ver-  
 schil was te Genève bezwaar gemaakt tegen medewer-  
 king van Curaçao aan het zeehavenverdrag.

**Een zeldzaam feest.**

De *Amigoe* van 30 Mei l.l. deelt mede, dat zuster  
 Mathilda Regina Cressou op 91-jarigen leeftijd op 26  
 Mei herdacht, dat zij vóór 70 jaar hare religieuze be-  
 loften aflegde in handen van Monseigneur Niewindt.

**Petroleum-invoer.**

In April werd van Maracaibo naar Aruba voor „The  
 Lago Oil Co.” verscheept 36.252.145 K.G. ruw olie in  
 31 reizen.

De „Inverampton”	maakte 5 reizen
„ „Francunjon”	„ 4 „
„ „Baco”	„ 6 „
„ „Pamir”	„ 8 „
„ „Invercorrie”	„ 5 „
„ „Inverlago”	„ 3 „

31 reizen

In dezelfde maand werd van Maracaibo verscheept  
 naar Curaçao voor de „Curaçaosche Petroleum Indus-  
 trie Mij.” 168.011.357 K.G. in 87 reizen met 12 olietank-  
 booten en 2 lichters. ((A. d. C.))

**Postspaarbank.**

Aan het verslag over 1924 ontleenen wij, dat het  
 saldo tegoed steeg met f 13.056.51½, tot f 217.937.38½.  
 De beurswaarde der effecten vermeerderde met  
 f 9.353.75, welk bedrag met het saldo der winst- en  
 verliesrekening, zijnde f 2.412.61½, in het credit der  
 rekening „Koloniaal Gouvernement” werd geboekt,  
 waardoor het debetsaldo dezer rekening daalde tot  
 f 4.358.05½. Behalve het bovengenoemde effectenbezit  
 had de bank 7 prolongaties u. g. tot een bedrag van  
 f 56.500.—

**Geschiedkundige Sprokkelingen.**

**Pirovano † III.**

In het jaarnal van den vice-commandeur van  
 Aruba staat op 9 Nov. 1820 de dood van Pirovano  
 niet aangeteekend. Op 13 Nov. 1820 lezen wij echter:  
 „No. 8. — Een zegel van f 3.— geteekend voor Een  
 Inventaris der Nalatenschap van wijlen Den WelEer-  
 waarde Heer I. I. Perovano, in leven Roomsch Pas-  
 toor, welke alhier is overleden op den 9e dezer, en be-  
 graven ingevolge begeerte tot bij ontwaarwording van  
 verrotting op den 12e daaraanvolgende des smor-  
 gens.”

**Uit den Verren Vreemde.**

**Een dominion-departement.**

Groot Britannië heeft zijn ministerie voor de zaken

**EEN VERSTANDIG ZAKENMAN**

doet verstandige dingen.

Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.

Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.

Ook zijn reclamedrukkwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.

Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag:

**N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN**  
**DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987**

**ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL**

Firma J. KUIJER

— Levering —  
 van uitsluitend prima  
 — Brandstoffen —

Daguerrestraat 12-14 Den Haag  
 (voormalige Brandweerkazerne)  
 Telefoon 35659

**Cursus Boekhouden M.O.**

Bij voldoende deelname **Mondelinge Cursussen** te 's-Gravenhage, Deventer, Tilburg, Roermond en elders ter opleiding voor de examens in 1927.

Ook schriftelijke lessen.  
 Inlichtingen en inschrijvingen bij het **Haagsch Instituut voor Handelsopleiding, Azaleastr. 51, 's-Gravenhage.**



**In fijne Lederwaren en Reisartikelen**  
 Atelier voor alle voorkomende reparatie



**BEKENDMAKING**

**Magazijn „DAHEEMA”**

heeft ontvangen de laatste nouveautés in Wollen Dames Mantels met bontrand elders f29.75 alleen bij ons koopt U deze voor f18.75. Wollen Dames Mantels in diverse kleuren elders f17.75 bij ons voor den spotprijs van f9.75. Mantels van f24.75 voor f14.75. Zijden Japonnen elders f25.— wij bieden U deze aan voor f14.—. Zijden Casaque geborduurd elders f12.—, ter kennismaking met onze goedkope prijzen slechts f9.50. Verder een uitgebreide sortering in Dameslinteriën, Kousen, Sokken en Handschoenen. Heeren mode-Artikelen. Wij zijn spotgoedkoop, ziet en oordeelt.

95<sup>A</sup> W. DE WITHSTRAAT 95<sup>A</sup>, hoek v. Diemenstr.  
HALTE LIJN 5 DEN HAAG TELEFOON 35913

**VOETLIJDERS**

onze SPECIALE modellen  
**SCHOEISEL**

voor zeer gevoelige en  
afwijkende voeten




en onze groote sortering  
**VOETHULPMIDDELEN**  
kunnen ook U helpen

**D. HESS & Z**  
Heerenstraat 12 B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.

**UTRECHT.**

**Stichtsch Bouw- en Woningbureau**  
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor  
Landhuizen en Villa's, enz. enz.  
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en  
gemeubileerde perceelen.  
Directeur: P. A. EBELING, Architect

**NIEUW PARIJS**

Langestraat 35 - AMERSFOORT - Tel. 308

Luxe- en Huishoudelijke Artikelen  
Glas-, Porcelain-, Aardewerk

**SPEELGOED**

Uitgebreide sortering tegen scherp  
concurrerende prijzen.

HET ADRES voor H.H. Leden van „Oost en West”  
WED. J. LOHMANN

**SCHOOLVEREENIGING „AGATHA SNELLEN”**  
Opricht 1898. - Zuilenstraat 7, Utrecht

Legere School (jongens en meisjes van 6—12 jaar): op-  
leiding H. B. S. en Gymnasium.

Vijf Vervolgklassen voor meisjes van 12—18 jaar uit den  
beschaafden stand. Voor zeer goede tehuizen kan  
worden gezorgd. Inlichtingen en prospectus bij den  
Directeur, den Heer G. F. VRIJBURG.

Het Bestuur,  
Dr. J. VAN DER BILT, Voorzitter.  
H. WALLER, geb. PIERSON, Secr.

Comestibles- en Delicatessenhandel

**JACQUES PIJL, Cuisinier**

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262  
Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

der dominions gekregen. Naast een Departement van koloniën, bestond reeds een afzonderlijk Departement van Indië. De verdeling der taak gaat nu verder. De kroonkoloniën met eigen bestuur zullen nu in de Britsche regering haar zaken ook door een dominion-minister behartigd zien.

Amery, in dit ambt optredend, heeft in het Lagerhuis een lange verklaring afgelegd, waarvan het volgende de hoofdzaak aangeeft.

De gedane stap is als gerechtigd erkend, niet alleen door het algemeen gevoel der dominions, maar ook door dringende politieke noodzakelijkheid. Het is de erkenning geweest van de ingrijpende verandering, die de structuur van het Rijk gedurende de laatste generatie heeft ondergaan. Van alle veranderingen, die de politieke voltooiing der wereld in onzen tijd heeft medegemaakt, is er geen merkwaardiger geweest, dan de verrijzing der jongere naties van het Britsche gemeenebest. De eenige gebeurtenis, die daarmee te vergelijken is in belangrijkheid, voor zoover het haren invloed op de ontwikkeling der wereld betreft, is de geboorte der Vereenigde Staten van Amerika voor anderhalve eeuw, maar terwijl dit groote feit heeft plaats gehad in een atmosfeer van strijd, waarvan de litteekenen slechts langzaam geheeld zijn, is de geboorte van deze nieuwe naties, die bestemd zijn voor toekomstige grootheid, geschied door het langzaam voortschrijden eener evolutie, gebaseerd op wederzijdsche goede verstandhouding en sympathie, en toenemend vertrouwen en samenwerking, waardoor de eenheid en de kracht van het Rijk als geheel werden gehandhaafd.

Eenerzijds heeft het werk bestaan in mededeelingen en beraadslagingen tusschen de Britsche regering en hare mederegeeringen van de overzeesche dominions over het geheele veld hunner wederzijdsche betrekkingen en gemeenschappelijke belangen in het Rijk. Anderzijds heeft het werk bestaan in bestuur en ontwikkeling in dat groote koloniale Rijk, voor hetwelk het Britsche parlement nog altijd rechtstreeks verantwoordelijk is. Deze beide sferen van werkzaamheid verschillen niet alleen in graad, maar ook in aard. De een is politiek en consultatief, en, naar men bijna zou kunnen zeggen, quasi-diplomatiek. De andere is administratief en rechtstreeks en vereischt geheel verschillende methoden en verschillende hoedanigheden van aard.

Sprekende over het nauwe contact tusschen de regering van Engeland en die der dominions, wees Amery op de middelen tot nu toe aangewend en beproefd om dit contact te vergemakkelijken. Hij deelde ook mede, dat Australië de laatste 6 maanden een specialie verbindingsambtenaar in Londen heeft gehad, die de persoonlijke vertegenwoordiger is van den eersten minister van Australië, en die alles zien kan, wat genoemde minister wenscht te zien. Deze verbindingsambtenaar moet inzonderheid zaken behandelen van hooge politiek, die rechtstreeks ter kennis van het dominion gebracht worden. De Britsche regering is bereid dezelfde methode uit te strekken tot de andere dominions, indien deze dit verlangen.

Van de in dit verband nog door den minister te berde gebrachte onderwerpen, vermelden wij de bezoeken door den prins van Wales aan alle dominions gebracht, de emigratie op groote schaal van 't overbevolkte gedeelte van Engeland naar Australië, dat groote behoefte aan werkkraft heeft, de politiek der beperking van den rubber-uitvoer uit de Straits en Ceilon. Hiermede was hij echter op een terrein gekomen, dat buiten de dominions ligt. Wij constateeren dit met een bedoeling. De uiteenzetting van den minister van de dominions heeft o.i. duidelijk doen uitkomen, dat voor zijn departement veel en belangrijk werk te doen zal zijn, maar ook dat nauwe samenwerking tusschen de departementen, die de verschillende overzeesche gebieden in de Rijksregering vertegenwoordigen, noodig is en blijft om de eenheid der Rijksgedachte tot haar recht te doen komen.

De nieuwe instelling wijst ook op het streven om de Rijksdeelen bijeen te houden, zoowel uit politiek als uit economisch zelfbelang en eigenbelang, met neiging tot zelfgenoegzaamheid.

**Sovjet Rusland, Japan en Engeland.**

De Times had een correspondentie uit Riga, die een wel eigenaardigen kijk geeft op de Russisch-Japansche-Engelsche verhoudingen in het Verre Oosten. Hij maakt de opmerking, dat de storm, die zich in Sovjet-Rusland, bij de onlusten te Sjanghai, aanvankelijk tegen Engeland en Japan samen verhieft, zich inmiddels geheel tegen Engeland alleen geconcentreerd heeft. De bolsjewieksche politiek schijnt er thans op uit te zijn

**Verlofgangers,**

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt,  
dan Uw wasch behandelen door de

Electricische Wasch- en Strijkrichting

**VAN KUYEREN & HORSTMAN**

WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG

Engeland en Japan in Azië gescheiden te houden alle neigingen tot samenwerking van deze twee China te ondermijnen.

In overeenstemming hiermee betoont Moskou te welwillendheid jegens Japan. De reis van Tanaka den Japanschen gezant, van de grens naar Moskou leek den tocht van een zegevierend held. Aan de stations werden militaire en burgerlijke betoogingen gehouden, speelden militaire muziekkorpsen en waerewachten opgesteld. Thans zouden te Moskou gesprekken gaande zijn met het doel Japan in den strijd om de opperheerschappij in Azië te neutraliseren, opdat de bolsjewieken den strijd alleen met Engeland kunnen uitvechten. De sovjet-vertegenwoordiger in Japan heeft lastgevingen ontvangen, om dergelijke onderhandelingen ook te Tokio te beginnen en de kracht aan te wenden om nauwere betrekkingen tusschen Engeland en Japan te verijdelen. De sovjet stelt het voor, alsof de grondslagen van Engeland's macht in het oosten geschokt zijn. Deze macht was zoo betoogd zij, vroeger geschraagd door een accord met het Rusland van vóór de revolutie, dat Engeland feitelijk zonder ernstigen mededinger zijn gang zou gaan in Indië, Afghanistan, China en het grootste deelte van Perzië. Deze passieve factor is nu „altijd verdwenen” en Engeland merkt dat het „in lucht is komen te hangen”. De sovjet-pers verhoort zich er ook in dat het onmogelijk zou zijn het Engelsche Japansche bondgenootschap of samenwerking met Japan in ernstigen omvang te herstellen. De Britsche dominions zijn, volgens den Times-correspondent, in opzicht Moskou's beste helpers, want Australië, Nieuw Zeeland en Canada zullen elke poging van het anderland verhinderen, om Japan's steun te herwinnen.

**De 100ste geboortedag van Paul Kruger.**

Voor eenige maanden werd gemeld, dat zich in Utrecht een comité gevormd had op uitnodiging van de afdeling Utrecht van het Algemeen Nederlandsche Verbond, om den honderdsten geboortedag van president Paul Kruger op 10 October a.s. op feestelijke wijze te herdenken.

Bedoeld Comité van Uitvoering heeft het plan gevat om naast een plaatselijke herdenking te Utrecht waar de President heeft gewoond, ook over het heele land te trachten belangstelling te wekken in het plan om te dier stede een standbeeld van Paul Kruger te doen oprichten, als hulde aan dezen edelen zoon van den Groot-Nederlandschen Stam en van Afrika en tevens als symbool van de saamhoorigheid van den Nederlandschen Stam, waar ter wereld ook loten daarvan mogen bevinden. Voor de uitvoering van dit plan heeft het zich den zedelijke steun verworven van een groot aantal vooraanstaande Nederlanders, welke toetredenen zijn tot een eere-comité, terwijl reeds aanstonds van H. M. de Koningin een langrijke giffte werd ontvangen. Het heeft voorts de verschillende afdelingen van het Algemeen Nederlandsche Verbond en van de Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Vereeniging, wier sympathie voor Zuid-Afrika bekend was, verzoekt, om comités in verschillende plaatsen des lands op te richten voor de medeling van gelden voor bovenvermeld doel.

Ieder, die bereid is mede te werken tot de oprichting van een plaatselijk comité als bovenbedoeld, kan hiervan mededeeling doen aan de secretaresse van het Comité van Uitvoering voor de Krugerherdenking, Weerdsingel O.Z. 83, Utrecht. Gelden, hetzij streeks of door bemiddeling der comités, worden gaarne in ontvangst genomen door den penningmeester H. G. Hammacher, directeur Utrechtsche Provinciebank, Janskerkhof 22, Utrecht, Postgiro 9099.

**Mededeelingen.**

**Van het Dagelijksch Bestuur.**

De Secretaris-Penningmeester der Vereeniging is op 10 Augustus afwezig.

**Van de Redactie.**

Door uitstelligheid van den bewerker bleef in dit Nr. de rubriek Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht achterwege.

**Van het Informatie-Bureau:**

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:  
H. C. Brouwer, Helmerslaan 6 te Hilversum; J. L. Schager, Hooge Stondstraat 3 te Deventer; A. F. Kooijman, ...

**ONROESTBAAR STAAL**

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen

**Het Ideaal voor de Tropen**

**FONDERIE'S STAALWARENHANDEL**

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602  
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar



**A. L. KLAASSEN**  
Dames en Heeren Kleermaker  
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG TEL. 35234  
Speciaal  
**Engelsche Stoffen**

Stationsstraat 28a te Amersfoort en A. J. Jasperse, Boulevard de Ruyter 80 te Vlissingen, allen als con-  
2e klasse bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon-  
dienst;  
L. Brandes te Koudekerke (Z.), B. 191, als contro-  
leur 3e categorie bij genoemden dienst.  
G. A. F. A. Bouricius, Kepplerstraat 164 te 's-Grave-  
zande, als candidaat-gezaghebber bij het Binnen-  
landsch Bestuur;  
Dr. C. W. J. Drewes, Keizersgracht 41 te Amster-  
dam, als ambtenaar voor de beoefening van de Indi-  
sche talen;  
W. G. C. P. Lubbers, Jozef Israëlstraat 2a te Gronin-  
gen, als leeraar bij het Openbaar Middelbaar Onder-  
wijs;  
C. A. Thomas, Rapenburg 77 te Leiden, als rech-  
ter ambtenaar.

**MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN  
AMBTENAREN.**  
L. van Serette, Stationscommies Staatsspoor en  
tramwegen, Haarlem, Schalkburgergracht 87.  
van Yperen, Ingenieur 2e kl. bij den Waterstaat,  
Rotterdam, Claes de Vrieslaan 139.  
van Lingen, Ambtenaar 4e kl. In- en Uitvoerrech-  
ten en Accijnzen, Den Haag, Gr. Hertoginnelaan 92.  
A. Bake, Hoofdcommies Dep. van Financiën, Den  
Haag, Obrechtstraat 622.  
Kramer, Ambtenaar 3e kl. bij de In- en Uity. en  
Uitv., Den Haag, Suezkade 97.  
C. van Doorne, Voorz. landraden van Soekaboemi,  
Eindhoven (bij Eindhoven), p/a. Ds. van Doorne.  
Euiten, wd. Dir. Centraal Doorgangshuis voor Re-  
heringspupillen te Malang, Elkerzee (bij Zierikzee),  
31 Aug. Den Haag.  
Lammerster, Ass.-Res., Den Haag, Barentzstraat 39.  
C. A. Botter, Ondercommissaris van politie, Den  
Haag, Copernicusstraat 196.  
Ch. A. Nierstrasz, Onderwijzeres 1e kl. bij het  
Europ. Lager Onderwijs, Heelsum, Villa Niki.  
Ch. H. Schultz, Ambtenaar 4e kl. bij de In- en Uity.  
Acc., Den Haag, p/a. Mevr. v. Maanen, Barentz-  
straat 21.  
de Wed. R. C. M. Doyer-Sommer, Onderwijzeres  
1e kl. bij de eerste school te Soekaboemi, Bloemen-  
dal, Prof. van Vlotenweg 9A.  
J. A. Kessler, Onderwijzer 1e kl. bij het Europ.  
Lager Onderwijs, Den Haag, Sneeuwbalstraat 45.  
de Keizer, Resident ter beschikking van den Direc-  
tor van B. B., Bloemendaal, Bloemendaalscheweg 25.  
P. Harten, Boekhouder 1e kl. bij 's Lands Bagger-  
werken, Den Haag, Hugo de Grootstraat 71.  
J. H. M. Bocken-Symons, Onderwijzeres 3e kl.  
bij het Europ. Lager Onderwijs, Maastricht, Brussel-  
straat 49.  
G. van der Land, Inspecteur bij den dienst der  
Landregie, Den Haag, Groningschestrade 8.  
van Gessel, Opziener bij het vak van scheeps-  
bouw bij het Marine-etablissement, Rijswijk (Z.-H.),  
Laan van Necklaan 293.  
A. van Zuijlen, Alg. ontvanger der 3e kl. bij  
's Lands kas, Den Haag, van Swietenstraat 113.  
P. W. K. de Moulin, Leeraar aan de Ned.-Ind. Vee-  
school, Scheveningen, Stevinstraat 142.  
van Raalte, Stationscommies bij de Staatsspoor- en  
tramwegen, Den Haag, van Weede van Dijkveld-  
straat, p/a. de heer v. Geuns.  
Brooshoofd, wd. Hoofd der administratie van het  
Landkantoor der Burg. Geneesk. Dienst, Glion sur  
Vidour, Suisse, Hotel de Glion.  
L. van der Vliet, Onderwijzer 1e kl. bij het Europ. Lager  
Onderwijs, Utrecht, Da Costakade 13.  
Grijzen, Hoofdbeheerder bij 's Lands pandhuis-  
dienst, Utrecht, Bucheliusstraat 21bis.  
Privé, Ingenieur B.O.W., Den Haag, Weimarstraat  
14, p/a. W. M. Ingenluff.  
Willems, tijd. wnd. kantoorhoofd 1e kl. P. P. T.-  
dienst, Den Haag, 2e Sweelinckstraat 158, p/a. Pen-  
ning Noback.  
A. Schoevers, Commissaris van politie 1e kl., Til-  
burg, Spoorlaan 126.  
L. van der Vliet, Onderwijzer 1e kl., hoofd der Holl.-Chin.  
school in Koetoës, Zwolle, Wipstikkerallee 90.  
Paalman, Politie-opziener der eerste klasse, Den  
Haag, p/a. Lamet, Bothastraat 7.  
Deelman, Controleur B. B., Amsterdam, van  
Statenstraat 14.

**Logisterij „De Korenbloem”**  
WED. G. BOLAND  
Herbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514  
de beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-  
artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen  
Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur  
gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt  
„Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50  
Thuisbezorgen zonder prijsverhoogna.

Het beste adres voor Uw Wijnen, Limonades en Bieren is  
**TH. STUTEN JR.**  
OLIJFSTRAAT 49 — DEN HAAG  
Proeft onze heerlijke troebele Sinaasappellimonade  
f 1.35 per Liter, 15 ct. per maatje.  
Vermouth Martinit . . . . . f 1.35 per Liter  
St. Julien . . . . . f 1.25 „ flesch  
Bordeaux . . . . . f 0.90 „ „  
Diverse Bieren . . . . . f 0.12 „ „  
BEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDI-  
SCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS  
DIENST IN CURAÇAO.**

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands  
dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet  
worden voorzien door uitzending vanwege het Departement  
van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot  
mededinging.

1<sup>o</sup>. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen  
Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in  
het bezit der hoofdkakte;
- b. leeraar (of leerares) M. O. Duitse taal (volledig  
bevoegd);
- c. vakkundige voor de textielnijverheid;
- d. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en  
tijdelijken dienst).

2<sup>o</sup>. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:  
hoofdonderwijzer met akte wiskunde.  
b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen  
in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot  
het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Minis-  
terie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A. B.  
(voor de betrekkingen genoemd onder 1<sup>o</sup>, a t/m c),  
tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 1<sup>o</sup>, d)  
en tot de 10de afdeling (voor de betrekking onder 2<sup>o</sup>).

**Mutaties van 29 Juli tot 5 Aug.**

**Nieuwe Leden:**

- B. van Delden, Den Haag, Statenlaan 54. f 5.
- G. Milius-Ribbes, Enschedé, Soendastraat 24. f 5.

**Afschrijven:**

- I. da Costa, oud-Voorzitter Hof van Justitie te Para-  
maribo (overleden).
- L. M. Mendes, Notarisklerk te Paramaribo (overleden).

**Adresveranderingen:**


- A. Jongman, Onderwijzer, van: Magelang naar: Am-  
sterdam, Da Costakade 128. f 5.
- Mevrouw M. C. Kruyt-Bouvy, van: Amsterdam, Jacob  
Marisplein 2, naar: Den Haag, Goudenregenstraat  
268. f 5.
- N. Anakram, Amsterdam, van: Overtoom 149 I naar:  
2de Helmersstraat 72, 11e étage.
- H. V. Baron Bentinck, oud-Ass.-Res., van: Den Haag,  
J. P. Coenstraat 37 naar: Apeldoorn, Wilhelmina-  
park 1. f 5.
- G. J. Ham, van: Amersfoort, Prinses Marielaan 13,  
naar: Rotterdam, Schiedamscheweg 268b.
- W. J. Rinkel, oud-Kapitein Art., Utrecht, van: Konings-  
laan 22, naar: Willem Barentzstraat 31A.
- Fred. E. Bruijning, Secretaris van Financiën, van:  
Den Haag, Obrechtstraat 461 naar: Paramaribo,  
Postbus 97. f 5.
- H. P. Baudoin, gep. Hoofdkantoorchef P. T. T., van:  
Soerabaya naar: Den Haag, Valeriusstraat 10. f 5.
- M. W. Bladergroen, Den Haag, van: Blois van Trestlong-  
straat 41 naar: Laan van Eik en Duinen 107.
- D. Q. C. F. de Jonge van der Halen, Kapitein Gen.  
Staf N.-I. L., Den Haag, van: Statenlaan 103 naar:  
ten Hovestraat 39.
- C. Poortman, oud-Resident, Rijswijk (Z.-H.), van: Wal-  
deck Pymontlaan 10 naar: Geestbrugweg 67.
- Mevr. A. C. Kessler-Salmon, Den Haag, van: Laan van  
Meerdervoort 184 naar: Snelliusstraat 30.
- J. A. H. S. Hanozet Gordon, oud-Ass.-Res., van: Nice  
naar: Den Haag, Atjehstraat 136. f 5.
- M. D. Enthoven, van: Curaçao naar: Delft, p.a. Plet-  
terij Enthoven en Co., Hof van Delft. f 5.
- M. A. Jabbar, Tolk, van: Paramaribo naar: Nieuw-  
Amsterdam (Suriname).
- P. J. van Gulik, thans Resident van Semarang.
- J. J. van Helsing, thans Resident v. Banjoemas.
- E. J. Simons, van: s.f. „Olean”, Sitoebondo, nara s.f.  
„Kandangjatje”, te Kraksaan.
- A. J. van Zanen, Asp.-Controleur, van Goenoeng Toea  
naar: Baligé (res. Tapanoeli).
- M. A. van der Sprong, oud-Inspecteur P. en T., van:  
Nice, Palais de Square, naar: Brussel, Rue de Trône  
98.

**Fa v. ASMA VAN DONGEN**  
Lood-, Zink- en Sanitaire Werken  
**Toonkamer**  
Edisonstr. 142 Tel. 33315  
DEN HAAG



**GEOPEND**  
**CASSA MARIS**  
Bedden- en Meubelmagazijn  
NEPTUNUSSTRAAT 76-78  
DEN HAAG  
**Vakkundig Reparatie-Atelier**  
voor Stoffeederij,  
Bedden, Matrassen en Markiezen

**Jacqueline Baudet**  
Denneweg 126<sup>b</sup> Telephone 17245  
LA HAYE  
**Chapeaux pour Dames**



**P. VERSCHRAGEN**  
KLEERMAKER  
1ste Klasse Coupe en Afwerking  
Uitsluitend ENGELSCHES STOFFEN  
LEVERT TEVENS  
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN  
Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. 30343

**City Theater**  
Veenestraat - DEN HAAG - Tel. 15454  
Vanaf Vrijdag 7 Aug. a.s. ons  
3de FAMILIEPROGRAMMA  
De **3** Azen van het witte doek:  
CHARLIE CHAPLIN en JACKIE COOGAN in  
**„THE KID”**  
EN  
BUSTER KEATON  
IN  
**„ZOOALS DE OUDEN ZONGEN”**  
Op het Tooneel de IMITATIE CHARLIE CHAPLIN  
JOE EN FALLON



**G. J. R. VAN DER GAAG & ZON**  
 GROENMARKT 27  
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG  
 DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN  
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-  
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

**C. HOYNG**  
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG  
 AMSTERDAM - UTRECHT  
**KRISTAL - PORSELEIN**  
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET  
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,  
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ  
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA  
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen  
 Garantie voor gave overkomst

**TOKO BOGOR**  
 Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472  
 ....DE FIJNSTE....  
**JAVA-THEE**  
 PER POND f1.85

**WISBRUN & LIFFMANN**  
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag  
 DAMES MODEARTIKELEN.  
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.  
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.  
 BALARTIKELEN.

**BRIEVENBUS - . . . . PRULLEMAND**  
 Dit is vaak de weg, die uw reclame-  
 drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:  
**BRIEVENBUS- . . . . HUISKAMER OF KANTOOR**  
 Tegenwoordig vindt men zoóveel druk-  
 werk in de bus, dat het aankijken niet  
 waard is, dat telkens het heele zaakje  
 dadelijk weggegooid wordt. Uw druk-  
 kosten, bezorgloon of porto, alles is dan  
 óók weggegooid!  
 Waarom dan geen reclamedrukwerk rond-  
 gezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid  
 opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt?  
 Zulk drukwerk krijgt U niet van knoei-  
 drukkerijtjes en evenmin van Multiplika-  
 tors, doch wel van de  
 N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN  
 NOBELSTRAAT 20 \* DEN HAAG

Confiserie en Chocolaterie Royales  
**J. A. KRUL**  
 Salon de Rafráichissements  
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

**G. NINABER VAN EIJBEN :: 'S-GRAVENHAGE**  
**FREDERIK HENDRIKLAAN 101**  
 KRISTAL, GLAS, PORSELEIN, AARDEWERK, STAALWAREN  
 (RICH. ABR. HERDER) SILVER PLATE EN NIKKEL ARTIKELEN,  
 THEEBLADEN, PYREX (VUURVAST GLAS), LUXE GEBRUIKSARTIKELEN  
 VERZENDING NAAR OOST EN WEST ONDER GARANTIE VAN GAVE OVERKOMST

**Vereeniging „OOST en WEST”**  
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.  
**STUDIE-COMMISSIE.** De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten. **TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN**, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER. **TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN**, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. **LEESZAAL**, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië. **NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING.** Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijk en belangwekkende reis.

- \*\* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:
- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
    - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
    - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
  - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkjes met Vooruitzichten.
    - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
    - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- |  |   |
|--|---|
| <p>Serie I.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.</li> <li>2. Indische toestanden gezien door een Inlander.</li> <li>3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.</li> <li>4. Sarikat-Islam.</li> <li>5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.</li> <li>6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.</li> <li>7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.</li> <li>8. De Europeesche vrouw in Indië.</li> <li>9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.</li> <li>10. Over de Kolonie Suriname.</li> </ul> | <p>Serie II.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.</li> <li>2. Het Javaansch tooneel.</li> <li>3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.</li> <li>4. De theecultuur op Java.</li> <li>5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.</li> <li>6. Een doode taal in Indië.</li> <li>7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.</li> <li>8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.</li> <li>9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.</li> <li>10. Brandende Koloniale Vraagstukken.</li> </ul> |
| <p>Serie III.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>No. 1. Over Ball en zijne bewoners.</li> <li>2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.</li> <li>3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.</li> <li>4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.</li> </ul>   | <p>Serie III.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>No. 5. Nederlanders in Indië.</li> <li>6. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.</li> <li>7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.</li> <li>8. De Slavernij in Oost-Indië.</li> </ul>   |
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
- Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Kisaran, Sumatra's O.-Kust, t. z. v. Medan

**Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.**  
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.  
 tusshen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië  
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia

**Zeebaboe's en Jongens**  
 beschikbaar.  
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN”  
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden  
 van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248